

NCE

Nota de Conjuntura
Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn Informe trimestral

Número 76
Abril de 2013

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Economia
i Coneixement**

Nota de Conjuntura Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn

Número 76. Abril de 2013

ISSN: 2013-3480

© **Generalitat de Catalunya. Departament
d'Economia i Coneixement**

Aquesta obra està subjecta a una llicència Creative Commons del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada.

Resum de la llicència:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Llicència completa:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Edició

Direcció General de Política i Promoció Econòmica

Rambla de Catalunya, 19-21

08007 Barcelona

<http://gencat.cat/economiaiconeixement>

Maquetació

Montserrat Romagosa Huguet

Redacció

Direcció General de Política i Promoció Econòmica,
amb la col·laboració de la Direcció General de Política
Financera, Assegurances i Tresor en els temes monetaris i
financers

Data de tancament: 30 d'abril de 2013

Disseny gràfic

Enric Jordi

Índex de continguts

Els trets més destacats	4
1. L'entorn de l'economia catalana	5
2. El producte interior brut	15
3. El comerç exterior	24
4. El mercat de treball	30
5. L'evolució dels preus i dels salaris	38
5.1. L'evolució dels preus	38
5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals	44
6. El sector financer	50
6.1. Les entitats de dipòsit	50
6.2. El mercat de valors	56
7. El sector públic	61
Requadre: liquidació dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2012	67
8. Recull d'indicadors	71

Els trets més destacats

- Es moderen les incerteses financeres, però cada vegada es fa més evident que el ritme d'evolució de les economies emergents és diferent del ritme dels EUA i el Japó i del que segueix la Unió Europea, que la crisi interna situa a la cua. La previsió de creixement de l'economia espanyola per al 2013 se situa entre un -1,3 % i un -1,6 %.
- El primer trimestre del 2013 l'economia catalana ha moderat el retrocés intertrimestral fins a un -0,3 %, perquè el retrocés de la demanda interna s'ha desacelerat i els resultats de la demanda externa de béns i de serveis són positius. L'augment del turisme estranger (7,6 % interanual) també hi ha col·laborat.
- Les exportacions de béns s'han desacelerat fins al febrer, però han crescut un 1,4 % interanual en valors corrents, tot i la caiguda de la demanda de la zona euro. Les importacions han disminuït un 3,1 %.
- Durant el primer trimestre d'enguany ha continuat el retrocés de l'ocupació, però a un ritme una mica inferior (-5,6 % segons l'EPA). La taxa d'atur ha escalat fins al 24,5 %.
- La inflació ha continuat sent elevada fins al mes de març (3 %), a causa de l'efecte dels canvis impositius, de les taxes i dels preus administrats; les expectatives per als mesos vinents són a la baixa.
- La negociació col·lectiva s'ha reduït a la meitat en un any. Es continuen moderant els salaris pactats, que durant el primer trimestre s'han increment un 0,7 %.
- La reducció del crèdit s'ha tornat a intensificar, en part perquè s'han traspassat a la Sareb crèdits immobiliaris, però també perquè han caigut els crèdits destinats a activitats productives d'indústria i de serveis.
- L'IBEX 35 entra en guany a finals d'abril, gràcies a les expectatives d'ampliació dels terminis per a la consolidació fiscal espanyola i de reducció dels tipus d'interès per part del BCE.
- El pressupost prorrogat de la Generalitat presenta una reducció de les despeses del 13,9 % fins al març. La recaptació tributària de la Generalitat augmenta un 31,7 %, gràcies a l'impost sobre el patrimoni, mentre que la que fa l'Administració central a Catalunya disminueix un 1,9 % a causa de les devolucions d'impostos.

1.

L'entorn de l'economia catalana

Cada vegada és més desigual el ritme de creixement de les diverses àrees econòmiques

L'economia global presenta un to més positiu, gràcies a la millora de la confiança, la reducció de la volatilitat financera i les polítiques d'estímul d'alguns països. No obstant això, el Fons Monetari Internacional (FMI) ha rebaixat lleugerament la previsió de creixement internacional d'enguany. Ara estima que el PIB mundial creixerà un 3,3 %, dues dècimes per sota de la previsió de gener. El principal motiu d'aquesta rebaixa és la desigualtat de la recuperació, que s'està produint a tres velocitats: les economies emergents mantenen la forta

Previsions de creixement econòmic

(% de variació interanual del PIB)

	2012	Projeccions		Diferència amb les projeccions de gener	
		2013	2014	2013	2014
Economia mundial	3,2	3,3	4,0	-0,2	0,0
Economies avançades	1,2	1,2	2,2	-0,1	0,1
Estats Units	2,2	1,9	3,0	-0,2	-0,1
Japó	2,0	1,6	1,4	0,4	0,7
Unió Europea	-0,2	0,0	1,3	-0,2	-0,1
Regne Unit	0,2	0,7	1,5	-0,3	-0,3
Zona euro	-0,6	-0,3	1,1	-0,2	0,0
Alemanya	0,9	0,6	1,5	0,1	0,0
França	0,0	-0,1	0,9	-0,4	0,0
Itàlia	-2,4	-1,5	0,5	-0,4	0,0
Espanya	-1,4	-1,6	0,7	-0,1	-0,1
Economies emergents i en desenvolupament	5,1	5,3	5,7	-0,2	-0,1
Xina	7,8	8,0	8,2	-0,1	-0,3
Índia	4,0	5,7	6,2	-0,2	-0,1
Rússia	3,4	3,4	3,8	-0,3	0,0
Amèrica llatina	3,0	3,4	3,9	-0,3	0,0
Àfrica subsahariana	4,8	5,6	6,1	-0,4	0,4
Orient Mitjà i nord d'Àfrica	4,8	3,1	3,7	-0,3	-0,2

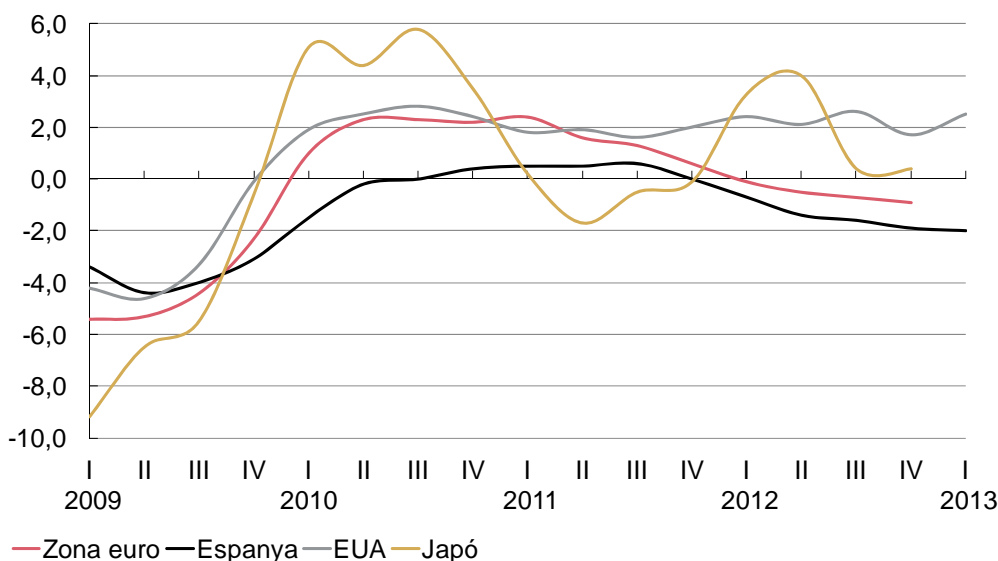
Font: *World Economic Outlook* (abril de 2013).

expansió (superior al 5 %); els EUA i el Japó avancen a un ritme notable, l'activitat hi guanya dinamisme, i en canvi, la zona euro tornarà a registrar una davallada econòmica el 2013 (d'un 0,3 %). Tot i que Europa ha superat moments crítics en els quals hi havia risc de ruptura de la unió monetària, encara hi persisteixen les tensions financeres i les greus restriccions de crèdit, i s'hi produeixen nous episodis de tensió, com el rescat financer de Xipre. Les economies perifèriques de l'euro continuen immerses en una greu recessió, a causa de la fragilitat de les finances públiques, la caiguda de l'activitat i el deteriorament del sector bancari, però ara la feblesa econòmica també comença a afectar els països del nucli.

La forta expansió de les economies emergents i l'acceleració econòmica dels EUA i del Japó contrasten amb la caiguda econòmica de la zona euro

Les previsions econòmiques per al 2014 són lleugerament optimistes. L'FMI considera que el creixement internacional s'accelerarà fins a un 4 %, gràcies a les bones perspectives dels EUA i del Japó, la millora de les condicions financeres globals i l'expansió sostinguda de les economies emergents. En aquest sentit, segons l'FMI, les polítiques de les economies avançades s'han de continuar basant en la consolidació dels comptes públics (a un ritme suau però continu, centrat en mesures que afectin l'activitat econòmica tan poc com sigui possible), i tot apunta que la política monetària mantindrà el to expansiu, amb tipus d'interès en valors notablement baixos. Quant als preus de les matèries primeres, l'FMI preveu que evolucionaran a la baixa (tret de les

Creixement interanual del PIB (%)

Font: Eurostat, INE i Bureau of Economic Analysis.

matèries primeres metàl·liques, que continuaran incrementant els preus), tot i que també hi ha riscos alcistes relacionats amb les tensions geopolítiques de Orient Mitjà o amb factors climàtics.

Als EUA, hi imperen les expectatives de millora del creixement, tot i que el mes de març han entrat en vigor les mesures automàtiques de reducció de despesa pública

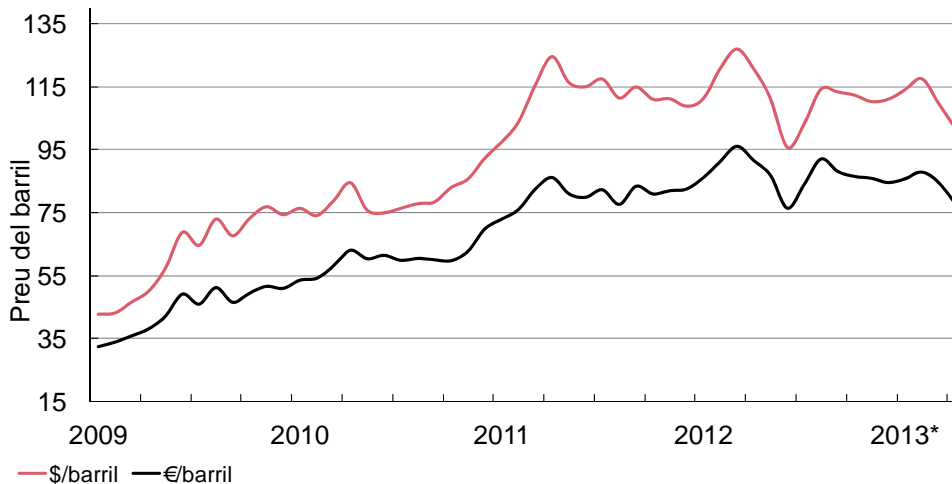
Els darrers mesos l'optimisme respecte a l'economia dels EUA ha augmentat: l'FMI pronostica que el 2013 el seu PIB creixerà un 1,9 % (valor similar al 2 % del 2012), mentre que de cara al 2014 s'espera que s'acceleri fins a un 3 %. Tot i que la dada de creixement del primer trimestre del 2013 (un 2,5 % interanual) és menys favorable del que s'esperava, confirma que l'activitat econòmica s'accelera, després de la feblesa que va mostrar a finals del 2012 (el ritme de creixement es va alentir fins a un 1,7 % interanual). D'una banda, s'ha produït una millora notable en el mercat laboral, que ha assolit la taxa d'atur més baixa des del 2008. De l'altra, el mercat de l'habitatge mostra senyals de recuperació i el consum privat s'ha accelerat de manera notable. Tots aquests elements poden ser essencials per tal de superar els efectes negatius derivats de les mesures automàtiques de reducció de la despesa pública que han entrat en vigor a principis de març (anomenades *sequester*). Cal recordar que a finals del 2012 el Govern dels EUA va aconseguir evitar "l'abisme fiscal" amb un acord que establia l'augment moderat d'alguns impostos, però que no abordava altres mesures de reducció de despesa ni l'alça del sostre del deute. En aquest sentit, l'FMI recomana que la consolidació fiscal dels mesos vinents sigui suau (per tal de no malmetre la reactivació econòmica), però al mateix temps continua veient prioritari adoptar un pla de consolidació a mitjà termini. Pel que fa a la política monetària, ha continuat tenint un to expansiu: els tipus d'interès s'han situat en valors molt baixos i la Reserva Federal ha mantingut els programes de compra de bons del Tresor i de títols hipotecaris.

El Japó creix més del que es preveia, gràcies a l'aposta per una política monetària expansiva per superar la deflació

L'economia japonesa sembla que assolirà un creixement superior a l'esperat, tant el 2013 com el 2014 (amb augments d'un 1,6 % i d'un 1,4 %, respectivament). El principal motiu d'aquesta revisió a l'alça és la decidida aposta del nou Govern per mesures d'estímul monetari i fiscal. Després d'anys de deflació i de creixement econòmic escàs, el Banc del Japó ha anunciat una relaxació molt intensa de la política monetària, basada en l'augment de la base monetària i en programes

de recompra de deute sobirà i de fons negociables. Això implica que en dos anys es doblarà la base monetària. A més d'aquestes polítiques de suport a la demanda interior, s'espera que la demanda exterior també experimenti una millora, gràcies a la depreciació del ien i al dinamisme econòmic d'altres països asiàtics. No obstant això, l'FMI alerta que l'estímul fiscal hauria de ser temporal, atès l'alt nivell d'endeutament públic, i hauria de combinar-se amb un programa de reformes estructurals que afavoreixin el creixement i l'equilibri de les finances públiques.

Evolució del preu del barril de petroli Brent

*La darrera dada del 2013 correspon al preu mitjà de l'1 al 26 d'abril del 2013.
Font: Banc d'Espanya i Ministeri d'Economia i Competitivitat.

Les economies emergents creixeran per sobre del 5 %

Les economies emergents continuen la forta expansió. Segons l'FMI, aquest any i el vinent avançaran per sobre del 5 %, gràcies a les condicions financeres favorables, l'afluència de capitals exteriors, els alts preus de les matèries primeres i les polítiques de suport a la demanda interior. A més, també estan intentant controlar els possibles riscos d'escalfament. Un dels reptes és la gestió dels fluxos de capital, actualment molt nombrosos, però amb una naturalesa volàtil que pot complicar la situació macroeconòmica en cas que hi hagi sortides importants.

A la Xina el creixement tornarà a superar el 8 %, però la forta expansió del crèdit incrementa la inestabilitat financera

Les economies asiàtiques guanyaran dinamisme el 2013. Es preveu que creixeran per sobre del 7 %, perquè la demanda exterior guanyarà dinamisme i la interior mantindrà un ritme sòlid (gràcies al suport de

la política monetària expansiva). En el cas de la Xina, el creixement es va debilitar lleugerament el 2012 (va registrar un ritme d'un 7,8 %, el més baix dels darrers tretze anys), en part perquè es van posar en marxa mesures macroeconòmiques dirigides a equilibrar el creixement econòmic. Tant enguany com el 2014, el creixement s'accelerarà una mica i superarà el 8 %, amb una expansió sostinguda de la producció industrial i un to favorable del consum privat. No obstant això, ara sembla que el creixement potencial de l'economia xinesa serà una mica inferior al d'abans de la crisi (aleshores sovint registrava avenços de dos dígitos). Addicionalment, l'FMI subratlla que hi ha riscos creixents per a l'estabilitat financera de la Xina, ja que com més creix el crèdit més es basa en instruments financers no tradicionals i amb menys supervisió. Per aquest motiu, assenjala com a necessari que s'hi acceleri la reforma del sector financer.

A l'Amèrica llatina el creixement millorarà gràcies a la recuperació del Brasil, a la forta demanda interior i als alts preus de les matèries primeres

S'estima que l'economia de l'Amèrica llatina, que va tancar el 2012 amb un creixement d'un 3 %, accelerarà el ritme i assolirà un augment d'un 3,4 % el 2013 i d'un 3,9 % el 2014. La demanda interior mantindrà una evolució ferma i s'espera que les condicions de finançament continuaran sent favorables. Així i tot, s'han ampliat força generalitzadament els dèficits per compte corrent, la qual cosa suposa un element de vulnerabilitat si es contrauen bruscament els preus de les matèries primeres. Per països, destaca la previsió de l'acceleració econòmica del Brasil: el creixement passarà d'un 0,9 % el 2012 a un 3 % el 2013 i a un 4 % el 2014. No obstant això, després de la publicació de les previsions de l'FMI, el banc central del Brasil ha decidit apujar els tipus d'interès per contenir les tensions inflacionistes, la qual cosa pot acabar alentint la inversió més del previst. L'activitat econòmica seguirà avançant per sobre del 3 % a Mèxic, on la confiança d'empreses i consumidors és alta. D'altra banda, per tal d'eleva la competitivitat, segons l'FMI aquesta regió hauria d'apostar per invertir més en infraestructures i capital humà, per diversificar les exportacions i per millorar el marc regulatori.

Pel que fa a la resta d'economies emergents, Rússia mantindrà un ritme notable, superior a un 3 %, beneficiada pels alts preus de les matèries primeres. L'Orient Mitjà i el nord d'Àfrica viuran una lleu desacceleració econòmica; els països exportadors de petroli experimentaran una evolució més favorable, tot i que no estan al marge dels riscos que comporta la inestabilitat política de la zona. Les economies emergents europees van registrar un creixement molt feble el 2012 (d'un 1,6 %), a causa de la crisi de la zona euro, però es preveu

que durant el 2013 creixeran per sobre d'un 2 %, gràcies a la millora de les condicions dels mercats financers. Finalment, s'estima que l'Àfrica subsahariana es beneficiarà de la recuperació internacional gradual i assolirà un creixement superior al 5 %.

Es preveu que l'economia de la zona euro tornarà a caure enguany (un 0,3 %) i que la crisi de la perifèria perjudicarà els països del nucli

Les previsions econòmiques per a la zona euro, que continua sent el principal focus de preocupació en el context internacional, s'han tornat a revisar a la baixa. L'FMI estima que el PIB, que es va reduir un 0,6 % l'any 2012, registrarà una contracció d'un 0,3 % el 2013. Així, s'amplien les diferències cícliques amb Amèrica del Nord i el Japó, que presenten un escenari molt més optimista. Tanmateix, s'espera que l'economia s'estabilitzi al llarg del 2013 i iniciï una lenta recuperació el 2014 (amb un augment d'un 1,1 %). D'altra banda, si bé fins fa poc temps la crisi es concentrava especialment als països de la perifèria, ara es perceben senyals d'un cert contagi de la fragilitat econòmica en alguns països del nucli. Enguany l'economia francesa retrocedirà un 0,1 %, i la dels Països Baixos, un 0,5 %. L'economia alemanya és l'única de les economies grans de la zona euro que es preveu que mantindrà un creixement positiu, d'un 0,6 %, encara que alguns dels indicadors recents, com l'índex PMI o l'indicador IFO, apunten un to més negatiu. En qualsevol cas, les pitjors perspectives continuen sent les dels països del sud d'Europa: s'estima que l'any 2013 les economies de Grècia i Portugal cauran un 4,2 % i un 2,3 %, respectivament; l'espanyola i la italiana registraran descensos respectius d'un 1,6 % i d'un 1,5 %; l'eslovena, amb greus problemes en el sector financer, experimentarà una contracció significativa (d'un 2 %). Pel que fa a l'any 2014, l'FMI preveu que totes les economies de la zona euro retornaran al creixement positiu, si bé no descarta el risc d'entrar en una fase d'estancament o d'escàs creixement econòmic, si Europa no adopta les polítiques necessàries per evitar nous episodis crítics de ruptura en els mercats financers.

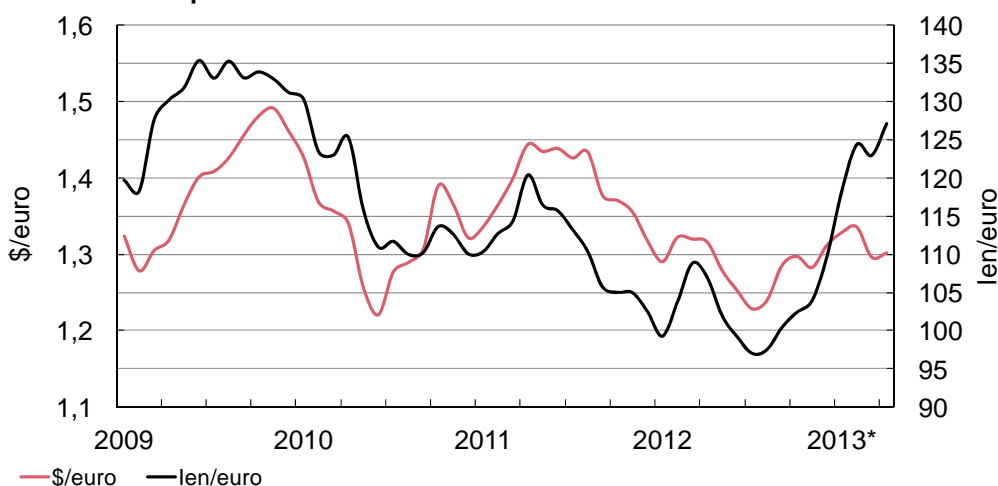
Les condicions financeres de la zona euro han millorat, però continua havent-hi molta incertesa

La inestabilitat financera de la zona euro s'ha reduït substancialment els darrers mesos, gràcies a les polítiques adoptades a escala europea i als ajustos dels estats membres. L'episodi del rescat del sector bancari a Xipre sembla que ha tingut un efecte limitat (tot i que per primera vegada el rescat l'han cofinançat els grans dipositants, creditors i

accionistes). Posteriorment, els mercats han reaccionat positivament davant d'algunes notícies recents, com ara la resolució de la crisi política d'Itàlia, la millora d'alguns resultats empresarials o l'expectativa que el BCE abaixi el tipus d'interès. Tot plegat ha contribuït a millorar les condicions de finançament de les entitats sobiranes i dels bancs, si bé això encara no ha repercutit en cap millora de les condicions d'accés al crèdit per al sector privat ni en el repunt de l'activitat econòmica.

En qualsevol cas, més enllà de situacions particulars, la manera com es gestiona la crisi en el conjunt de la Unió Econòmica i Monetària encara genera una elevada desconfiança, la qual cosa va en contra de la recuperació econòmica. Per aquest motiu, l'FMI recomana que s'acceleri la creació de la unió bancària a la zona euro. De moment, es progressa cap a l'establiment d'una supervisió única, però no s'avança en els altres dos punts fonamentals: la creació d'un fons únic de garantia de dipòsit i la d'un mecanisme per a la resolució dels problemes de liquiditat o insolvència dels bancs que prevegi la possibilitat de recapitalització directa de les entitats.

Evolució del tipus de canvi de l'euro

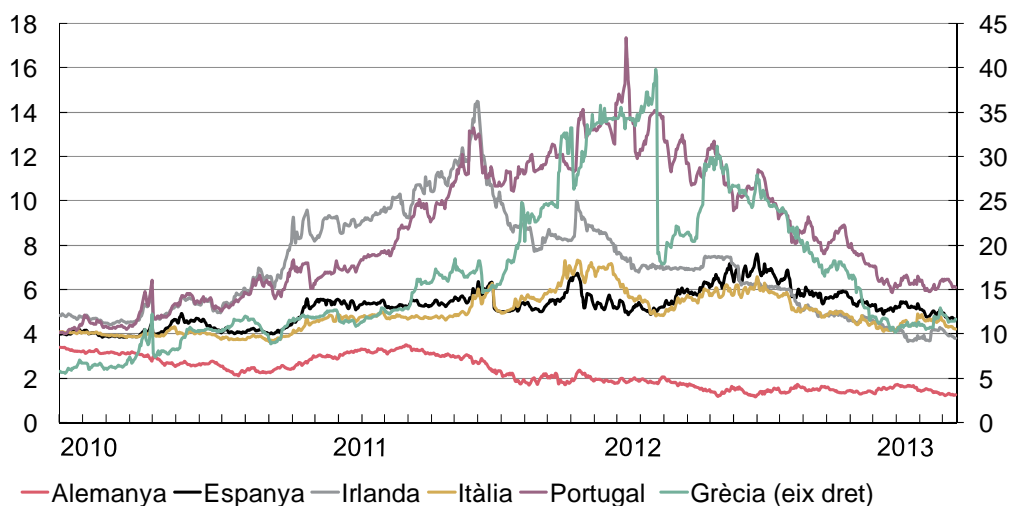
*La darrera dada del 2013 correspon al tipus de canvi mitjà de l'1 al 22 d'abril del 2013.
Font: BCE.

L'únic país de la UE amb superàvit en els comptes públics és Alemanya

L'FMI assenyala que els principals reptes de la política econòmica de la zona euro són mantenir l'impuls de les reformes estructurals dels països europeus, completar la reestructuració del sector bancari i seguir un ritme de consolidació gradual i harmonitzat amb l'evolució de l'activitat econòmica. En aquest sentit, Eurostat ha publicat recentment les dades de dèficit públic i endeutament per països per a

l'any 2012. L'únic país de la zona euro i de la UE que registra un superàvit fiscal és Alemanya (d'un 0,2 % del PIB). Així, malgrat que l'economia alemanya té marge fiscal per aplicar alguns estímuls (que suavitzarien la caiguda de la demanda interior en el conjunt de la zona euro), continua apostant per una consolidació considerable. D'altra banda, els dèficits més elevats corresponen a Grècia (10 % del PIB), Irlanda (7,6 %) i Portugal (6,3 %). En el cas d'Espanya, el dèficit públic de l'any 2012 és un 6,98 % del PIB (per sota del 9,44 % registrat el 2011), tot i que si s'hi incorporen els efectes del rescat bancari aprovat a l'estiu del 2012 les xifres de dèficit s'eleven fins a un 10,6 % del PIB.

Evolució del rendiment del deute públic a deu anys (%)

Les dades arriben fins al 19 d'abril del 2013.
Font: Banc d'Espanya i Reuters.

L'FMI preveu que el 2013 l'economia espanyola registrarà un descens d'un 1,6 %, més intens que el del 2012 (d'un 1,4 %)

L'economia espanyola continua immersa en una dinàmica de descens, llastada per les negatives condicions creditícies, el sever ajust del mercat laboral i la intensa consolidació fiscal. No obstant això, el ritme de caiguda s'ha moderat una mica: el primer trimestre del 2013 el PIB ha baixat un 0,5 % en termes intertrimestrals, descens una mica més suau que la contracció d'un 0,8 % de finals del 2012. Les previsions apunten que es mantindrà l'escenari desfavorable en el conjunt del 2013. L'FMI estima que l'economia espanyola es reduirà un 1,6 % el 2013, ritme més fort que el de l'any passat, que va disminuir un 1,4 %. Pel que fa al 2014, preveu una recuperació, però amb un ritme modest (d'un 0,7 %). I l'apartat més negatiu és, una altra vegada, el mercat laboral, ja que la taxa d'atur arribarà a un 27 % el 2013 i només baixarà fins a un 26 % el 2014. El Govern espanyol, que també ha presentat les seves previsions a finals d'abril, en el Pla d'estabilitat, estima que el PIB espanyol es reduirà un 1,3 % enguany i s'incrementarà un 0,5 % el

2014. Així mateix, preveu que el dèficit públic serà un 6,3 % del PIB el 2013, enfront del 4,5 % previst inicialment, atès que s'espera que ben aviat la Comissió Europea amplii el termini per reduir el dèficit per sota del 3 % del PIB i el retardi fins al 2016.

El Ministeri d'Economia i Competitivitat preveu que l'economia espanyola caurà un 1,3 % enguany

Les previsions per a l'economia espanyola del Ministeri d'Economia i Competitivitat apunten que la demanda interior continuarà tenint una evolució deprimida: per components, enguany el consum privat prosseguirà el descens (a causa de la situació extremament negativa del mercat laboral i de l'elevat endeutament de les llars), mentre que de cara al 2014 s'espera que s'aturi la caiguda. El consum públic mantindrà una trajectòria de descens significatiu (superior a un 3 %), a causa de l'estratègia de consolidació fiscal. Així mateix, el 2013 la inversió registrarà una contracció de més d'un 7 %, que s'explica principalment per la tònica negativa del component de construcció, mentre que el capítol d'inversió en béns d'equipament modera la contracció. D'altra banda, la demanda externa continua contribuint positivament a la variació del PIB, si bé aquesta contribució disminuirà l'any 2014 perquè les importacions es recuperaran, després de diversos anys de forta contracció.

Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

(% de variació anual, excepte si s'indica el contrari)

	Projeccions		
	2012	2013	2014
PIB (% de variació real)	-1,4	-1,3	0,5
Demanda interna ¹	-3,9	-3,7	-0,8
Despesa en consum de les llars	-2,1	-2,5	0,0
Despesa en consum de les adm. públiques	-3,7	-4,4	-3,1
Formació bruta de capital fix	-9,1	-7,1	-0,9
Demanda externa ¹	2,5	2,4	1,3
Exportació de béns i serveis	3,1	4,1	5,9
Importació de béns i serveis	-5,0	-3,7	2,6
Ocupació laboral ²	-4,4	-3,4	-0,4
Taxa d'atur (% de la població activa)	25,0	27,1	26,7
Cost laboral unitari	-3,4	-1,2	-0,4

¹ Contribució al creixement del PIB.

² Ocupació equivalent a temps complet.

Font: Ministeri d'Economia i Competitivitat.

Es redueix considerablement el cost de finançament per al deute espanyol, però l'activitat econòmica continua estant molt afeblida

Una de les notes positives dels darrers mesos que convé destacar és la relaxació de la prima de risc del deute públic espanyol, que ha permès que el tresor espanyol hagi obtingut recursos per a bona part de les necessitats de finançament del 2013 i amb un cost molt inferior al de fa uns quants mesos. Així i tot, les condicions de crèdit per al sector privat continuen sent molt restrictives, la qual cosa es relaciona amb les dificultats del sector financer, que està immers en una profunda reestructuració. Paral·lelament, l'economia espanyola, gràcies a l'ajust interior, aconsegueix una reducció molt significativa del desequilibri extern: les necessitats de finançament amb l'exterior van marcar un valor mínim per al conjunt del 2012, que es xifra en un 0,2 % del PIB. Cal recordar que l'any 2007, just abans de la crisi, les necessitats de finançament havien arribat a un 9,6 % del PIB.

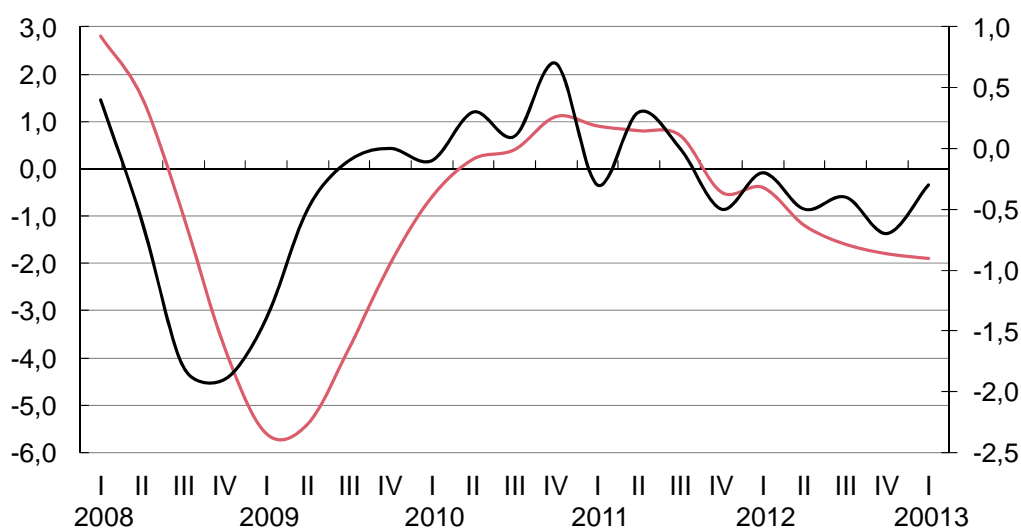
2.

El producte interior brut

La caiguda de l'economia catalana es modera fins a un -0,3 % intertrimestral durant el primer trimestre del 2013

Després de la forta davallada del darrer trimestre del 2012, l'economia catalana ha recuperat una evolució més suau, però els registres continuen sent negatius. Segons l'avanç del primer trimestre d'enguany, la taxa intertrimestral de l'evolució del PIB és del -0,3 % (enfront del -0,7 % del trimestre anterior), una mica més favorable que la taxa avançada per l'INE per al conjunt de l'economia espanyola (-0,5 %). Tanmateix, l'evolució del PIB de l'economia catalana ha continuat empitjorant en taxa interanual, de manera que el primer trimestre s'ha situat en -1,9 %.

Evolució del PIB a Catalunya

— % de variació interanual (eix esquerre)

— % de variació intertrimestral (eix dret)

Font: Idescat i Departament d'Economia i Coneixement.

El procés recessiu que es va reiniciar durant la segona meitat del 2011 es va estendre al llarg de tot el 2012 i continua el 2013. Aquesta dinàmica afecta el conjunt de la zona euro, que el 2012 va tancar el darrer trimestre de l'any amb una variació intertrimestral de -0,6 %. Pateixen la recessió els països afectats per la crisi del deute, però també els més potents i dinàmics, com Alemanya, que recentment ha vist com queia la seva economia. Les expectatives de cara al 2013 continuen sent negatives, com avancen les previsions econòmiques, comentades

Evolució del producte interior brut a Catalunya

Dades amb els efectes estacionals i de calendari corregits (% de variació interanual)

					2012	2013
	Mitjana anual	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	1r trimestre ¹
Agricultura	-8,0	-5,4	-8,4	-9,4	-8,5	-4,7
Indústria	-1,1	-0,5	-0,9	-2,2	-0,6	-0,8
Construcció	-7,5	-6,5	-7,4	-8,1	-8,0	-7,0
Serveis	-0,5	0,6	-0,4	-0,7	-1,4	-1,5
PIB pm	-1,3	-0,4	-1,2	-1,6	-1,8	-1,9

¹Dades d'avanç.

Font: Idescat i Departament d'Economia i Coneixement.

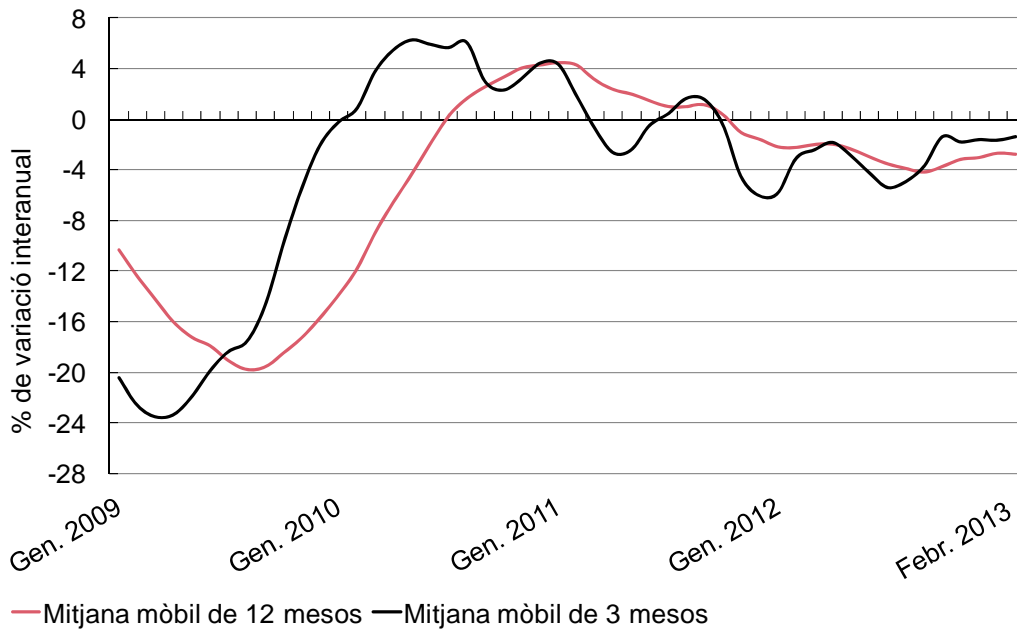
en el capítol anterior, que tornen a situar el creixement de l'economia europea en taxes negatives. Els indicadors de confiança més recents (del mes d'abril) tornen a empitjorar a la UE; d'altra banda, el pols de l'economia espanyola continua sent molt feble i es preveu que l'evolució serà força negativa en el conjunt del 2013. Aquest panorama configura un entorn econòmic molt desfavorable per a l'economia catalana, malgrat que els esforços per orientar les exportacions cap a regions econòmiques més actives han pal·liat el deteriorament de l'economia i que l'èxit del sector turístic dinamitza l'activitat.

La taxa interanual del sector industrial retrocedeix un 0,8 %, però la reducció de la producció industrial és inferior a la del conjunt de la zona euro

L'evolució del valor afegit brut del sector industrial ha millorat lleugerament en termes inter trimestrals, si bé la taxa interanual ha continuat retrocedint, fins a un -0,8 %, segons les dades avançades del primer trimestre. D'acord amb les dades disponibles (corresponents a gener i febrer), la producció industrial ha disminuït en termes interanuals, per bé que dintre d'uns registres més suaus que els de bona part del 2012. Per branques d'activitat, només la d'energia i aigua i la d'alimentació, begudes i tabac presenten creixements positius durant el darrer període anual. Els resultats més negatius es produeixen en els grups d'indústries extractives, de productes minerals no metàl·lics, i de metal·lúrgia i productes metàl·lics.

Es generalitza el deteriorament de la producció industrial a la zona euro i, de fet, el retrocés que experimenta la indústria a Catalunya és inferior al del conjunt de la zona euro i al dels països de més pes econòmic, com Alemanya i França.

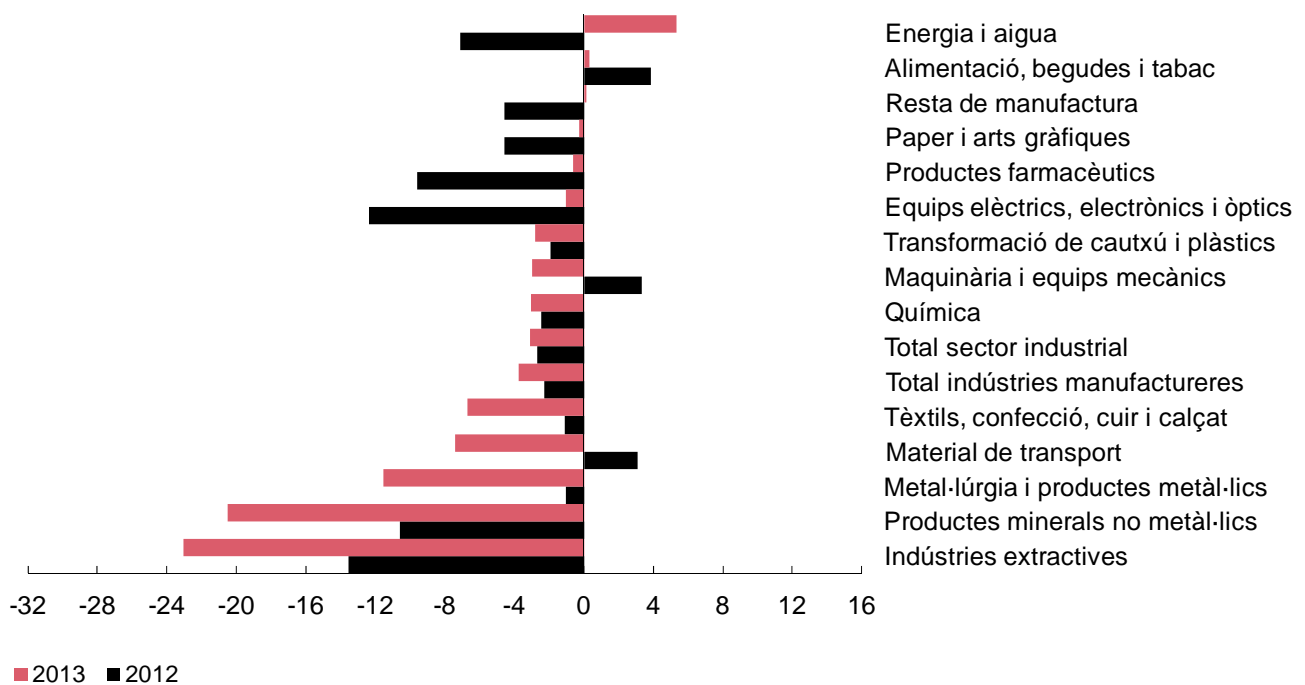
Evolució de l'índex de producció industrial

Dades amb els efectes de calendari corregits.
Font: Idescat.

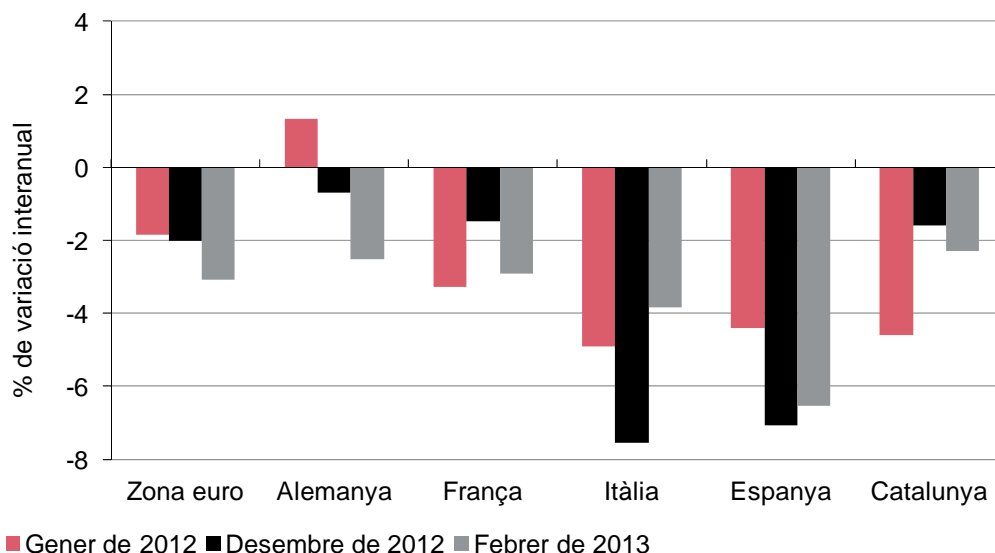
Evolució de la producció industrial

Mitjana mòbil de 12 mesos fins al febrer (% de variació interanual)

Font: Idescat i INE.

Evolució de la producció industrial a la zona euro

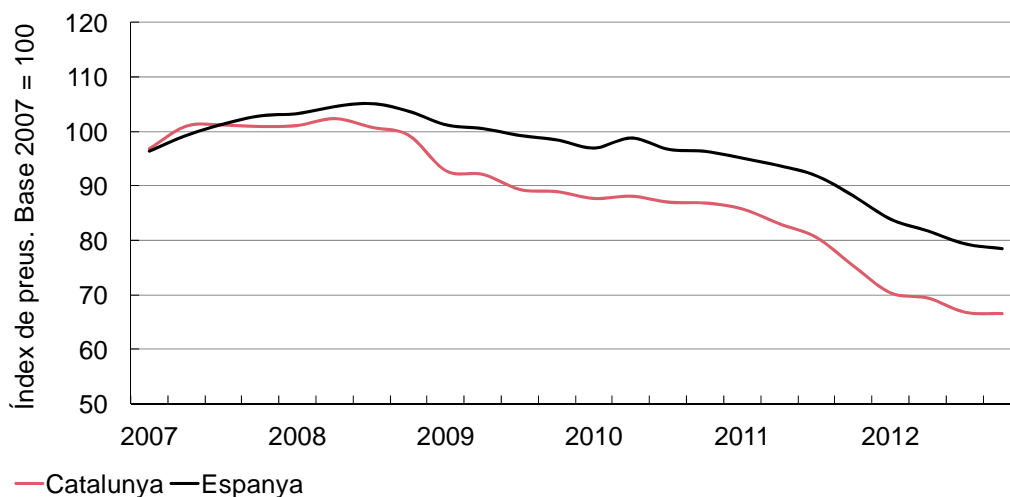

Dades amb els efectes de calendari corregits.
Font: Idescat, INE i Eurostat.

Continua disminuint l'activitat en la construcció, a causa de l'aturada immobiliària i de l'obra civil

L'activitat del sector de la construcció continua sumant noves davallades a un ritme lleugerament inferior al de la segona meitat de l'any passat. Així, segons les dades avançades, el primer trimestre del 2013 el VAB de la construcció ha caigut un 7 % en termes interanuals, de manera que continua l'ajust a la baixa iniciat el 2008. En el sector immobiliari, el nombre de nous habitatges iniciats està en mínims i no es preveu que es recuperi, atès que hi ha una gran quantitat

Preus de l'habitatge nou

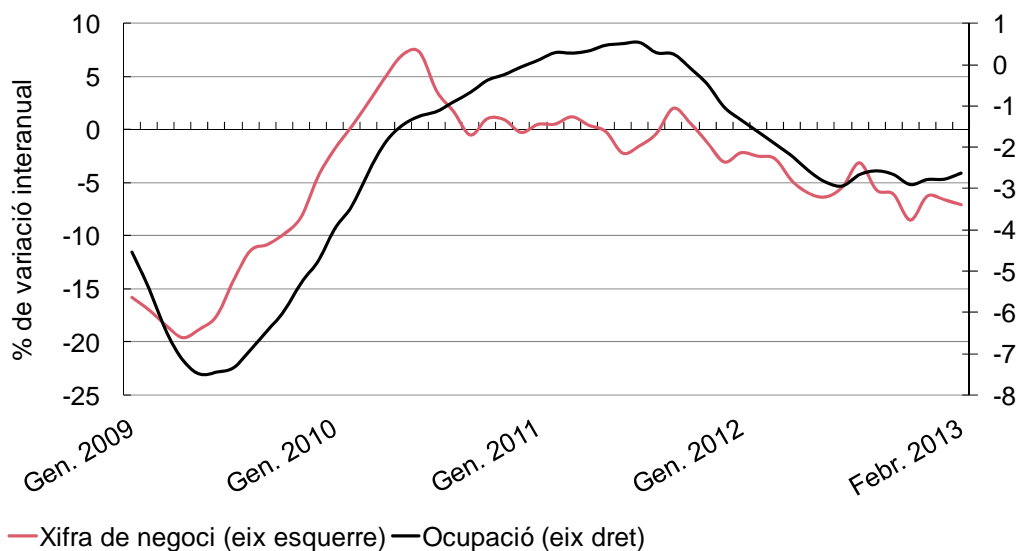
Font: INE.

d'habitatges per vendre que no troba sortida al mercat malgrat la caiguda que han experimentat els preus. La reducció del crèdit hipotecari es va aguditzar els darrers trimestres del 2012, tot i l'estímul de la compravenda que significava la finalització dels avantatges fiscals a partir del 2013. El recorregut a la baixa del sector de la construcció durant els darrers trimestres s'ha concentrat més en l'obra civil, a causa dels efectes de la consolidació fiscal, que afecta especialment la inversió pública.

El sector de serveis cau un 1,5 % interanual el primer trimestre del 2013, a causa del retrocés de les activitats comercials i dels serveis públics

Durant l'últim trimestre de l'any 2012 l'activitat del sector de serveis es va alentir significativament, a conseqüència de l'impacte de la pujada dels tipus de l'IVA i de l'avançament previ de compres. El primer trimestre d'enguany la variació intertrimestral del sector és menys negativa, encara que els resultats interanuals continuen a la baixa (-1,5 %). A partir de l'enquesta contínua que fa l'INE a les empreses de serveis d'activitat de mercat, s'observa que el retrocés del volum de negoci d'aquestes activitats es concentra en el comerç; si ens fixem en les altres branques, tot i que els resultats són força dispars, el resultat global és positiu.

Indicadors d'activitat de mercat del sector de serveis
(mitjana mòbil de tres mesos)

Font: INE.

El sector turístic manté un to molt positiu gràcies al turisme estranger

Entre les activitats del sector de serveis que mantenen un pols positiu destaca el turisme, gràcies al bon comportament de la demanda estrangera. El fort creixement del sector turístic que es va registrar l'any 2012 ha continuat durant el primer trimestre del 2013: la taxa de variació del nombre de turistes és del 7,6 %, i la de la despesa realitzada, del 14,2 % (taxes força superiors a les d'Espanya, que són del 2,3 % i del 8,4 %, respectivament). Les dades de les pernoctacions hoteleres mostren una dinàmica més dèbil, atesa la repercussió de la davallada del turisme procedent de la resta de comunitats autònomes. Pel que fa al lloc de procedència del turisme estranger, destaquen els increments relatius de França, d'Alemanya i, especialment, dels països nòrdics. Quant a les principals destinacions, cal destacar que el nombre de pernoctacions s'ha reduït a Barcelona ciutat i, en canvi, ha crescut amb força a la Costa Daurada.

Indicadors del sector turístic (% de variació interanual)

(Gener-març de 2013)

	Catalunya	Espanya
Turisme estranger		
Nombre de turistes	7,6	2,3
Despesa turística total	14,2	8,4
Pernoctacions hoteleres		
Turisme total	1,5	0,7
Turisme estatal	-4,6	-4,3
Turisme estranger	5,9	2,0

Font: IET i INE.

La contracció de la demanda interna marca la pauta de l'economia, malgrat l'aportació favorable de la demanda exterior

Des del vessant de la demanda, els resultats comptables del quart trimestre del 2012 palesen una forta davallada de la demanda interna. Els motius són la debilitat de l'economia i la concentració del consum i la inversió en el trimestre anterior per evitar la repercussió de l'augment de les tarifes de l'IVA. La demanda exterior va millorar gràcies a l'augment de les exportacions de béns i serveis, tot i que la caiguda de les importacions va ser inferior a la dels trimestres precedents. En conjunt, el 2012 el PIB es va reduir un 1,3 %, arrossegat per la forta contracció de la demanda interna (-3,3 %). La reducció de la despesa en consum de les llars va ser del 2,4 %, tot i que per atendre les despeses de consum les famílies van haver de reduir la taxa d'estalvi (fins a un mínim del 8,2 % de la seva renda disponible, segons dades a

escala estatal). La despesa en consum de les administracions públiques es va contraure un 2,5 %, mentre que la formació bruta de capital ho va fer un 6,5 %. Cal assenyalar que el retrocés de la inversió es va concentrar en la inversió en construcció (-11 %) i que la inversió en béns d'equipament i altres tan sols es va reduir un 0,8 %, tot i el context econòmic recessiu. Si comparem els resultats de Catalunya amb els del conjunt de l'economia espanyola, la despesa en consum de les llars va caure 3 dècimes més a Catalunya, mentre que la formació bruta de capital es va reduir 2,2 punts percentuals més en l'àmbit estatal. Pel que fa a la despesa en consum de les administracions públiques, a Catalunya el retrocés va ser inferior (-2,5 % a Catalunya i -3,7 % a Espanya), si bé Catalunya ha acumulat en el conjunt dels anys 2011 i 2012 un ajust fiscal d'aquesta despesa més intens, atès que va iniciar el procés de consolidació fiscal abans.

Evolució del producte interior brut a Catalunya

Dades de l'any 2012 amb els efectes estacionals i de calendari corregits (% de variació interanual)

	Mitjana				
	anual	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre
PIB pm	-1,3	-0,4	-1,2	-1,6	-1,8
Demanda interna	-3,3	-2,9	-3,6	-2,9	-3,7
Despesa en consum de les llars	-2,4	-1,9	-2,8	-1,8	-3,1
Despesa en consum de les adm. públiques ¹	-2,5	-2,8	-2,2	-2,2	-2,7
Formació bruta de capital ²	-6,5	-5,7	-7,0	-6,7	-6,5
Béns d'equipament i altres	-0,8	-2,6	-2,0	1,5	-0,2
Construcció	-11,0	-9,6	-11,2	-12,6	-10,8
Saldo exterior ^{3, 4}	1,8	2,3	2,2	1,1	1,7
Saldo amb l'estranger ⁴	3,8	4,2	4,6	2,6	3,6
Exportacions totals de béns i serveis	4,1	5,1	3,9	2,2	5,3
Importacions totals de béns i serveis	-7,1	-7,4	-10,0	-5,5	-5,4

¹Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

²Inclou la variació d'existències.

³Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

⁴Aportació al creixement del PIB.

Font: Idescat.

El superàvit comercial de Catalunya amb l'estranger supera el que manté amb la resta de l'Estat

Pel que fa a la demanda exterior, el 2012 els intercanvis de béns i serveis amb l'estranger van aportar 1,8 punts positius a la variació del PIB. Des del 2011 els fluxos comercials amb l'estranger presentaven un superàvit per a l'economia catalana i els resultats del 2012 van millorar aquests resultats, gràcies al creixement de les exportacions i a la reducció de les importacions. Pel que fa als intercanvis amb la resta de

comunitats autònomes, durant el 2012 es va reduir el superàvit comercial que manté l'economia catalana; això va repercutir negativament (-2 punts percentuals) en la variació del PIB. Com a resultat d'aquesta evolució, el 2012, per primera vegada, el superàvit comercial de béns i serveis de Catalunya amb la UE i l'estranger, de 10.756 milions d'euros, va ser superior al que va obtenir amb la resta de l'Estat, 6.210 milions d'euros.

La dinàmica de les exportacions catalanes supera la d'Alemanya

El 2012 el PIB va caure un 0,6 % en el conjunt de la zona euro i la demanda interna va retrocedir en molts països. A Itàlia va caure un 5,3 %, i a Espanya, un 3,8 %, cosa que va afectar els tres components principals de la demanda. També va retrocedir la demanda interna a Alemanya i a França (un -0,4 % i un -0,7 %, respectivament), però en aquests dos casos tot el retrocés es va concentrar en la formació bruta de capital, i el consum de les llars i de les administracions públiques es va mantenir positiu. La dinàmica del comerç exterior als països de la zona euro va ser similar, i en el cas de les exportacions els resultats de Catalunya van ser força positius (4,1 %) i van superar els d'Alemanya (3,7 %). L'evolució de les importacions va tenir molt a veure amb la dinàmica de la demanda interna i Itàlia va ser l'estat membre on més es van reduir.

Evolució del producte interior brut. Any 2012 (% de variació interanual)

	Catalunya*	Espanya	Zona euro	Alemanya	França	Itàlia
PIB pm	-1,3	-1,4	-0,6	0,7	0,0	-2,4
Demanda interna	-3,3	-3,8	-2,2	-0,4	-0,7	-5,3
Despesa en consum de les llars	-2,4	-2,1	-1,3	0,6	0,0	-4,2
Despesa en consum de les administracions públiques	-2,5	-3,7	-0,4	1,4	1,4	-2,9
Formació bruta de capital	-6,5	-8,7	-6,8	-5,4	-5,3	-11,1
Exportacions totals de béns i serveis	4,1	3,1	2,7	3,7	2,3	2,3
Importacions totals de béns i serveis	-7,1	-5,0	-0,9	1,8	-0,3	-7,7

* Les exportacions i importacions de béns i serveis de Catalunya no inclouen el comerç interregional.

Font: Idescat, INE i Eurostat.

Es conté la caiguda intertrimestral del consum i s'alenteix l'exportació de béns

Els primers mesos del 2013 l'economia continua dominada per una elevada contracció de la demanda interna. Els indicadors disponibles encara són limitats, però les dades de les vendes al detall mostren un empitjorament significatiu durant el primer trimestre en termes

interanuals. Aquesta dinàmica interanual és similar a l'estatal, però les dades estatals que publica l'INE faciliten el càlcul de l'evolució intertrimestral d'aquest indicador, una vegada s'han corregit les variacions estacionals i de calendari. Segons aquestes dades, el retrocés intertrimestral corresponent al primer trimestre d'enguany és més lent que el del trimestre anterior, la qual cosa és compatible amb la disminució del retrocés intertrimestral que també experimenta el PIB. D'altra banda, gràcies als incentius del Pla PIVE 2, ha disminuït el retrocés interanual de la matriculació de turismes; en canvi, s'ha intensificat la davallada de la matriculació de vehicles de càrrega. Els indicadors de confiança dels consumidors han millorat lleugerament durant el primer trimestre a escala estatal, però encara se situen en valors molt negatius. Paral·lelament, el continu augment de les taxes d'atur contribueix a la reducció de les rendes salarials, que també reben els efectes d'una contenció salarial generalitzada. D'altra banda, la manca de canals de crèdit desincentiva la inversió i, en general, l'activitat econòmica. Les dades de Catalunya que hi ha disponibles (corresponents al darrer trimestre del 2012) mostren que s'ha tornat a intensificar la davallada del crèdit bancari. Les dades estatals, que inclouen informació corresponent a gener i febrer del 2013, indiquen que la contracció del crèdit s'ha continuat aguditzant. Finalment, els resultats de la demanda exterior mostren una bona dinàmica del sector turístic, mentre que, segons les dades dels dos primers mesos del 2013, les exportacions a l'estranger s'han desacelerat i les importacions han retrocedit amb més intensitat.

Indicadors de demanda (% de variació interanual)

		Matriculació			
		Comerç al detall	Turismes	Vehicles de càrrega	Crèdit al sector privat*
2010	1r trimestre	2,1	43,8	-2,8	0,3
	2n trimestre	2,1	45,4	8,0	-1,3
	3r trimestre	0,3	-21,5	-0,5	-0,5
	4t trimestre	-1,0	-27,6	-1,0	-0,3
2011	1r trimestre	-5,8	-29,0	1,9	-1,6
	2n trimestre	-5,5	-33,8	-12,0	-4,0
	3r trimestre	-4,5	1,8	-4,1	-5,1
	4t trimestre	-7,0	-8,1	-22,3	-4,5
2012	1r trimestre	-2,5	-3,9	-11,7	-3,2
	2n trimestre	-5,4	-7,4	-17,4	-3,6
	3r trimestre	-6,4	-13,7	-22,1	-3,1
	4t trimestre	-6,6	-16,3	-18,2	-8,8
2013	1r trimestre	-10,6	-10,2	-21,2	-

*Concedit per les entitats de dipòsit.

Font: INE, Banc d'Espanya i Direcció General de Trànsit.

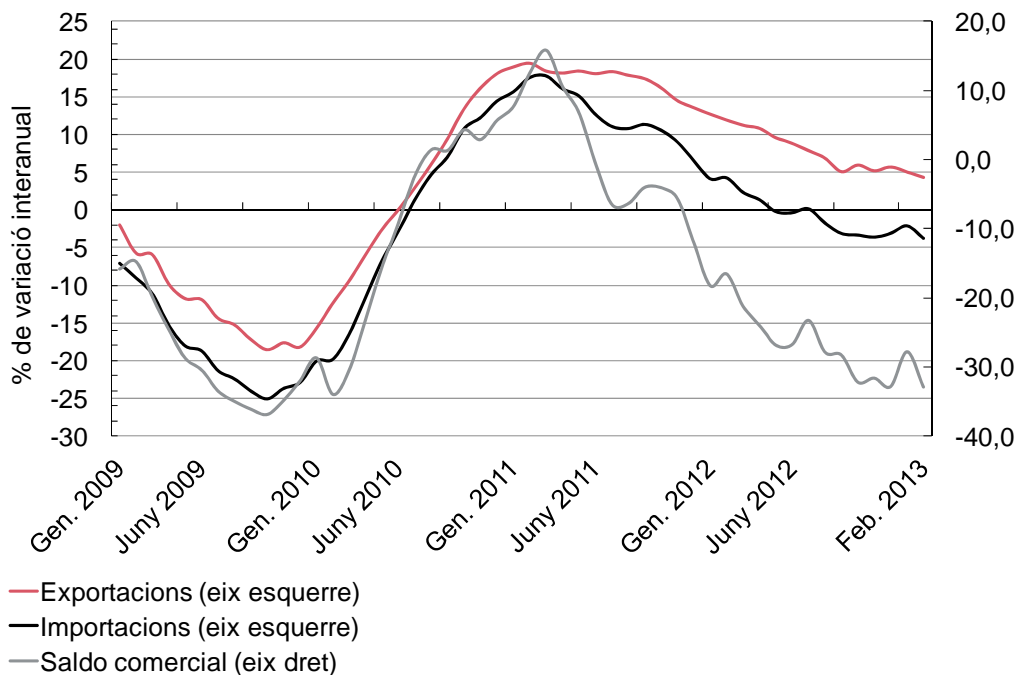
3.

El comerç exterior

Les exportacions frenen el ritme de creixement durant els dos primers mesos de l'any i augmenten un 1,4 %

Després dels resultats força positius que van assolir els intercanvis comercials de béns amb l'estranger el 2012, les dades de gener i febrer del 2013 posen de manifest que les exportacions tan sols han augmentat un 1,4 %. En canvi, la mitjana de les importacions dels dos primers mesos d'enguany ha continuat disminuint amb intensitat (-3,1 %). Per la seva banda, el dèficit comercial ha continuat la tendència a la baixa iniciada a mitjan 2011. Malgrat que les exportacions s'han desacelerat, cal tenir en compte que, atès que els resultats mensuals són molt variables, fins més endavant no es veurà com es consoliden les tendències en el decurs de l'any. De moment, les perspectives d'evolució del comerç mundial són més favorables enguany que el 2012, malgrat que la feblesa de l'economia europea resta possibilitats a l'evolució a l'alça del comerç intracomunitari, en el qual es concentra la part majoritària de les exportacions catalanes.

Evolució del comerç de béns amb l'estranger
(mitjana mòbil de 12 mesos)

Dades en valors corrents.

Font: Idescat i Agència Tributària (AEAT).

Les exportacions intracomunitàries disminueixen, a causa de la feblesa de l'economia europea

La caiguda de les exportacions catalanes al conjunt de la UE, del 0,7 % els mesos de gener i febrer, constata la feblesa de l'entorn europeu. Però encara és pitjor la dinàmica de les vendes a la zona euro, que retrocedeixen un 2,8 %. Enguany aquests resultats negatius es concentren especialment en les vendes a França, que cauen un 10,3 % (s'incrementa la tendència negativa de l'any passat, que van caure un 6,6 %) i a Alemanya, on es redueixen un 0,5%, després d'haver crescut un 21,3 % l'any passat (això va permetre que el conjunt d'exportacions intracomunitàries es mantingués estable el 2012). Com a aspecte positiu destaca, en canvi, l'augment de les vendes a Portugal (3,4 %), a Itàlia (4,6 %) i en especial al Regne Unit (20,9 %). L'exportació amb destinació extracomunitària ha evolucionat positivament, excepte en el cas de l'Europa no comunitària, on s'ha registrat una caiguda del 8,5 %.

Exportacions de béns per àrees i països

(% de variació interanual)

	2012	Gener-febrer de 2013
Unió Europea	0,2	-0,7
França	-6,6	-10,3
Alemanya	21,3	-0,5
Itàlia	-5,2	4,6
Portugal	-10,5	3,4
Regne Unit	8,6	20,9
Resta d'Europa	15,6	-8,5
Suïssa	21,3	-27,6
Amèrica del Nord	6,8	11,1
EUA	7,2	11,9
Amèrica Central i Amèrica del Sud	20,6	17,2
Xina	29,2	43,5
Japó	29,1	6,9
Total	5,7	1,4

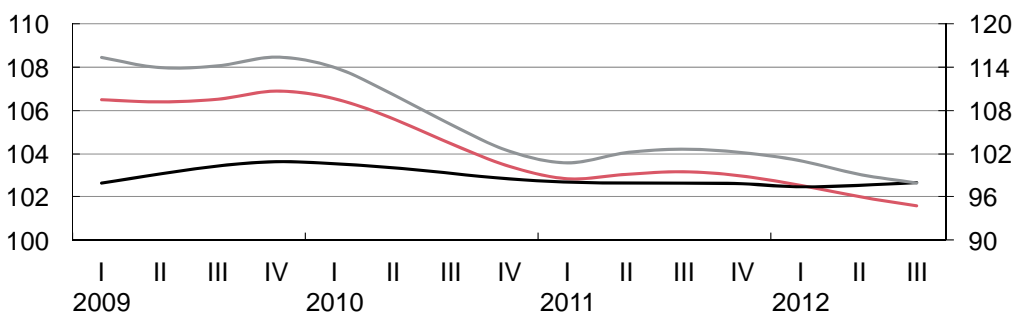
Font: Idescat i AEAT.

La competitivitat, tant si es mesura a partir dels preus industrials com si es calcula a partir dels costos laborals, es manté estable en relació amb la zona euro i millora en relació amb la resta del món

Durant el 2012 la posició competitiva mesurada a partir dels preus industrials relatius i els tipus de canvi va millorar a Catalunya tant en relació amb els països industrialitzats com en relació amb els nous

països industrialitzats d'Àsia. En canvi, la posició respecte a la zona euro va empitjorar lleugerament. Les dades del conjunt de l'economia espanyola posen de manifest que la competitivitat mesurada a partir dels costos laborals unitaris de les manufactures i dels tipus de canvi relatius també va millorar el 2012 en relació amb els països desenvolupats. La depreciació de l'euro respecte del dòlar explica aquesta tendència, ja que l'evolució dels costos laborals és similar. En aquest sentit, l'apreciació que recentment ha experimentat l'euro pot restar punts al guany obtingut els darrers anys. Respecte a la zona euro, la posició relativa es va mantenir estable durant el 2012.

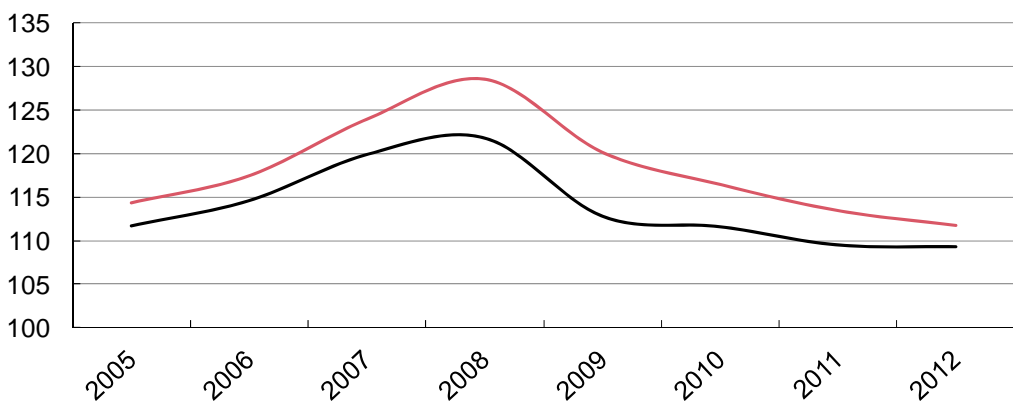
Índex de competitivitat en preus de la indústria (mitjana mòbil de 4 trimestres)

- Països industrialitzats (eix esquerre)
- Zona euro (eix esquerre)
- Nous països industrialitzats d'Àsia (eix dret)

L'increment de l'índex indica una pèrdua de competitivitat.
Base: primer trimestre de 1999 = 100.
Font: Idescat.

Índex de competitivitat segons costos laborals unitaris en manufactura (dades de l'economia espanyola)

- Envers els països desenvolupats
- Envers la zona euro

L'increment de l'índex indica una pèrdua de competitivitat.
Índex 1999 = 100.
Font: Banc d'Espanya.

El creixement de les exportacions del sector d'automoció es modera, mentre continua la dinàmica positiva de l'alimentació i dels productes químics

Per sectors econòmics, els resultats de les exportacions durant els dos primers mesos de l'any són molt dispersos. Les exportacions que més creixen en termes relatius (i també absoluts) són les de productes químics, que augmenten un 9,9 % i aporten 2,5 punts al creixement total de les exportacions. L'alimentació, que segueix la dinàmica positiva que va experimentar durant el 2012, ocupa el segon lloc pel que fa al creixement (9,3 %). En canvi, enguany les exportacions del sector d'automoció presenten una dinàmica molt moderada (augmenten un 1,5 %), a diferència del fort creixement que van experimentar l'any 2012. També augmenten les exportacions de manufactures de consum i de matèries primeres, però el volum d'exportació de béns de consum durador és un 14,8 % inferior al del mateix període de l'any anterior; el de semimanufactures no químiques, un 8,8 %; el de productes energètics, un 3,5 %; el de béns d'equipament, un 2,2 %, i el del conjunt d'exportacions no classificades sectorialment, un 38,2 %.

Exportacions per sectors econòmics

(Gener-febrer de 2013)

	% de variació interanual	Contribució a la variació total
Alimentació	9,3	1,1
Productes energètics	-3,5	-0,1
Matèries primeres	3,2	0,1
Semimanufactures no químiques	-8,8	-0,7
Productes químics	9,9	2,5
Béns d'equipament	-2,2	-0,4
Automoció	1,5	0,2
Béns de consum durador	-14,8	-0,2
Manufactures de consum	4,9	0,6
Altres	-38,2	-1,7
Total	1,4	1,4

Font: Ministeri d'Economia i Competitivitat.

Les exportacions de medicaments augmenten un 20,9 %, però les de vehicles de turisme alenteixen el ritme de creixement

Durant els dos primers mesos del 2013, entre les principals exportacions, la partida aranzelària que ha crescut més és la de medicaments, que ha augmentat un 20,9 %. L'exportació de cotxes de turisme ha augmentat un 4,8 % (enfrent del 18 % que es va registrar en

el conjunt del 2012), però les exportacions de components i accessoris de vehicles intensifiquen la dinàmica recessiva de l'any anterior (-8,7 %, enfront del -4,2 % del 2012), com també ho fa l'exportació de vehicles automòbils per al transport de mercaderies. Pel que fa a la resta de les exportacions, les categories de carn de porc, d'olis de petroli i de perfums i aigües de tocador tenen creixements negatius, mentre que la de fils i cables augmenta un 9,6 %.

Evolució de les principals exportacions

(% de variació interanual)

Partida aranzelària	Gener-febrer de	
	2012	2013
87.03 Cotxes de turisme	18,0	4,8
30.04 Medicaments	12,1	20,9
87.08 Components i accessoris de vehicles	-4,2	-8,7
02.03 Carn de porc	15,1	-5,6
27.10 Olis de petroli	-12,6	-4,7
85.44 Fils i cables	-0,4	9,6
87.04 Vehicles automòbils de transport de mercaderies	-18,2	-52,5
33.03 Perfums i aigües de tocador	5,5	-17,3

Font: Idescat i Ministeri d'Economia i Competitivitat.

Les importacions tornen a caure, a causa de la disminució de demanda interna

La contracció de la demanda interna ha continuat fent retrocedir les importacions, que durant els dos primers mesos han baixat un 3,1 % en

Importacions per sectors econòmics

(Gener-febrer de 2013)

	% de variació interanual	Contribució a la variació total
Alimentació	7,1	0,8
Productes energètics	-10,6	-1,7
Matèries primeres	-9,6	-0,2
Semimanufactures no químiques	-6,2	-0,4
Productes químics	5,0	1,0
Béns d'equipament	-10,8	-1,8
Automoció	1,7	0,2
Béns de consum durador	-13,8	-0,4
Manufactures de consum	-2,9	-0,4
Altres	-45,8	-0,3
Total	-3,1	-3,1

Font: Ministeri d'Economia i Competitivitat.

termes interanuals, la mateixa taxa que es va registrar en el conjunt del 2012. Per branques d'activitat, les disminucions més importants s'han produït en els béns de consum durador (-13,8 %), les importacions de productes energètics (-10,6 %) i les semimanufactures no químiques (-6,2 %). Hi ha també sectors que han mantingut un creixement positiu, com l'alimentació, que ha augmentat un 7,1 %, els productes químics (5 %) i l'automoció (1,7 %).

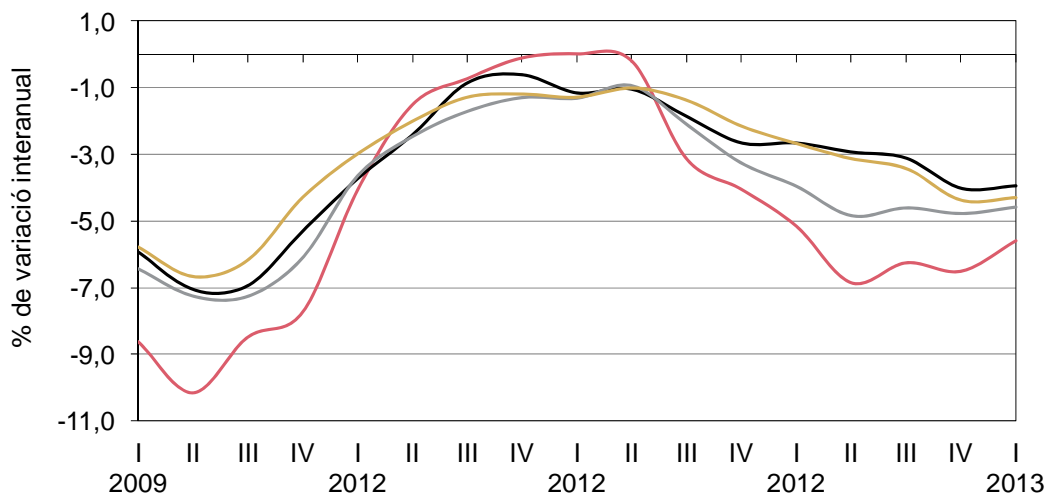
4.

Mercat de treball

L'ocupació a Catalunya encadena gairebé cinc anys de davallada, però el ritme de descens s'ha moderat lleugerament el primer trimestre del 2013

El mercat de treball català ja encadena cinc anys de dur ajust, a causa de la crisi econòmica. Durant els primers mesos del 2013 ha continuat la tònica negativa, si bé el descens de la població ocupada s'ha moderat una mica —després de la forta recaiguda que va registrar el 2012—, en consonància amb l'activitat econòmica: a finals del 2012 l'ocupació es reduïa un 6,5 % interanual, i el primer trimestre del 2013, un 5,6 % interanual. Això suposa que el primer trimestre d'enguany hi ha 164.200 llocs de treball menys que el primer trimestre de l'any 2012.

Dinàmica de l'ocupació

- Ocupació a Catalunya (EPA)
- Afiliació a la Seguretat Social a Catalunya
- Ocupació a Espanya (EPA)
- Afiliació a la Seguretat Social a Espanya

Font: Idescat, INE i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

L'ocupació també manté un ritme de disminució molt significatiu a l'Estat espanyol: un 4,6 % interanual, només dues dècimes menys que a finals del 2012 (un 4,8 %). D'altra banda, l'INE ha publicat per primera vegada en aquest trimestre les sèries desestacionalitzades de població ocupada i població en atur de l'Estat. Segons aquesta informació, l'ocupació modera el descens intertrimestral des de l'1,4 % de finals del 2012 fins a l'1,1 % del primer trimestre del 2013.

L'afiliació a la Seguretat Social es redueix un 3,8 % interanual, mentre que la població ocupada cau un 5,6 % segons l'EPA

Diverses fonts, com ara l'afiliació a la Seguretat Social, confirmen que el comportament del mercat de treball durant els primers mesos del 2013 ha estat una mica menys negatiu que a finals del 2012. De tota manera, aquesta millora és modesta i encara no es pot saber si es mantindrà els mesos vinents. Així, el ritme de descens de l'afiliació a la Seguretat Social ha arribat a un 3,8 % interanual el mes de març, la caiguda més moderada dels darrers cinc mesos. D'altra banda, des de fa uns quants trimestres les dades de l'ocupació (tant del volum com de l'evolució) que aporta l'afiliació a la Seguretat Social són menys negatives que les que es desprenen de l'EPA. Una de les raons és que en les dades de la Seguretat Social hi han aflorat treballadors de la llar que s'han integrat al règim general arran dels canvis en la normativa sectorial que s'han implementat recentment. Així mateix, pot ser que

Magnituds del mercat de treball a Catalunya i a Espanya

	2011	2012	Quart trimestre de 2012	Primer trimestre de 2013
Catalunya				
Població activa (% de variació interanual)	0,0	-2,1	-2,3	-2,6
Població ocupada (% de variació interanual)	-1,8	-6,2	-6,5	-5,6
Assalariats amb contracte de treball indefinit	-4,0	-5,0	-4,7	-5,1
Assalariats amb contracte de treball temporal	9,8	-14,9	-18,7	-13,4
Població en atur	8,4	15,3	14,2	7,8
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	78,6	78,1	77,9	78,1
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	63,4	60,3	59,1	58,9
Taxa d'atur (%)	19,2	22,7	23,9	24,5
Homes	19,8	23,2	24,6	25,3
Dones	18,6	22,1	23,2	23,7
Població de 16 a 24 anys	44,1	50,7	52,1	52,7
Taxa de temporalitat (%)	20,1	18,4	17,4	17,2
Espanya				
Població activa (% de variació interanual)	0,1	-0,2	-0,7	-1,0
Població ocupada (% de variació interanual)	-1,9	-4,5	-4,8	-4,6
Població en atur (% de variació interanual)	7,9	15,4	13,1	10,0
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	74,7	75,1	75,0	75,0
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	58,5	56,2	55,4	54,5
Taxa d'atur (%)	21,6	25,0	26,0	27,2

Font: Enquesta de població activa (EPA), INE.

algunes persones que estiguin afiliades a la Seguretat Social (com ara les que viuen processos de suspensió temporal d'ocupació o bé les que s'afilien com a treballadors autònoms per feines puntuals) no es considerin com a ocupades en l'EPA.

Paral·lelament, a Espanya l'afiliació a la Seguretat Social ha caigut a un ritme d'un 4,2 % interanual, segons la dada de març. Per tant, l'EPA posa de manifest que l'evolució de l'ocupació és més negativa a Catalunya que a Espanya (al llarg del darrer any i mig); en canvi, segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, és més positiva la dinàmica de l'ocupació de Catalunya.

La taxa d'ocupació és d'un 58,9 %, el valor més baix des del 1997

Com a resultat de la disminució de la població ocupada, la taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys ha baixat fins a un 58,9 %, el valor més baix des del 1997. Per gènere, s'ha produït una disminució similar en les taxes d'ocupació d'homes i de dones, que baixen aproximadament dos punts percentuals en termes anuals i se situen en un 62,3 % i en un 55,4 %, respectivament. D'altra banda, la gravetat de la crisi econòmica ha provocat que durant els darrers quatre anys la taxa d'ocupació hagi disminuït fins a situar-se en valors clarament inferiors als de la zona euro. Així, la taxa d'ocupació de la població de 15 a 64 anys de la zona euro era d'un 63,7 % a finals del 2012. En qualsevol cas, la diferència amb la zona euro en termes de taxa d'ocupació no és tan significativa com en el cas de la taxa d'atur.

L'afiliació a la Seguretat Social es continua reduint en tots els grans sectors d'activitat

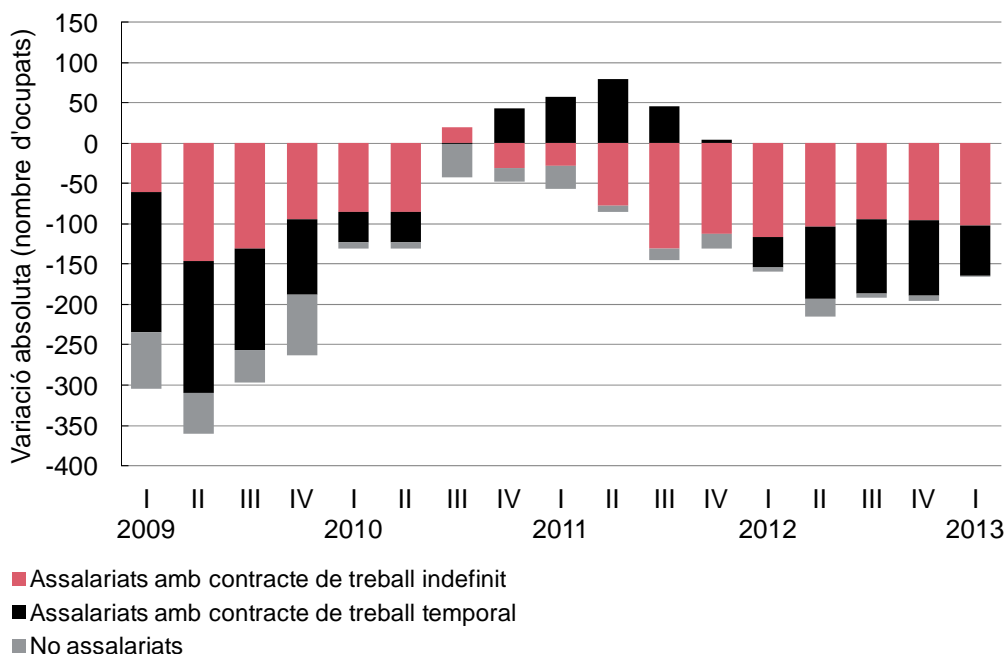
Per sectors d'activitat, les dades d'afiliació a la Seguretat Social posen de manifest que el sector que registra la caiguda relativa més forta és, una altra vegada, la construcció, que manté disminucions de dos dígits. Es continua reduint significativament, tot i que una mica menys que durant la segona meitat del 2012, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social corresponent a la indústria (un 4,8 % interanual) i al sector de serveis (un 1,7 % interanual). L'EPA també proporciona una imatge similar per sectors d'activitat, si bé detecta un comportament dels serveis força més negatiu que el que mostren les dades de la Seguretat Social. Si es desagrega l'evolució de l'afiliació a la Seguretat Social per branques d'activitat, s'observa que els valors de l'ocupació de gairebé totes les activitats industrials són inferiors als d'un any abans i que la reducció és especialment intensa en les categories de fabricació de productes metàl·lics, d'altres minerals no mecànics (que engloba la indústria dels materials de construcció), de maquinària i equipament, i

de confecció de peces de vestir. Pel que fa als serveis, les branques que han tingut un comportament més negatiu són Administració pública, comerç a l'engròs i al detall, educació, i activitats de lloguer. En canvi, les branques d'activitats administratives, d'assistència i serveis socials, i de programació i consultoria informàtica i empresarial mostren augments interanuals.

Creix el treball a temps parcial i deixa de caure el treball per compte propi

Pel que fa al comportament de la població ocupada segons situació professional, destaca la millora que registra el col·lectiu de treballadors per compte propi, que pràcticament ha deixat de disminuir (baixa un 0,1 % anual) per primera vegada des de la crisi. En particular, ha crescut considerablement (un 4,8 % interanual) la categoria d'empresariat sense personal assalariat. En aquest sentit, la reducció de l'afiliació de treballadors autònoms al règim especial de la Seguretat Social també s'ha suavitzat una mica, però no mostra l'acusada millora del treball per compte propi que detecta l'EPA. Paral·lelament, s'observa que el primer trimestre del 2013 el treball a temps parcial ha crescut un 3 %; per tant, l'ocupació eliminada en termes interanuals és íntegrament de jornada plena. Com a resultat d'això, s'ha assolit un nou màxim històric en la taxa de parcialitat, que arriba a un 15,2 % de la població ocupada. No obstant això, aquest valor encara és lluny del percentatge mitjà de la UE (21,6 % l'any 2012).

Variació interanual del nombre d'ocupats

Font: Idescat.

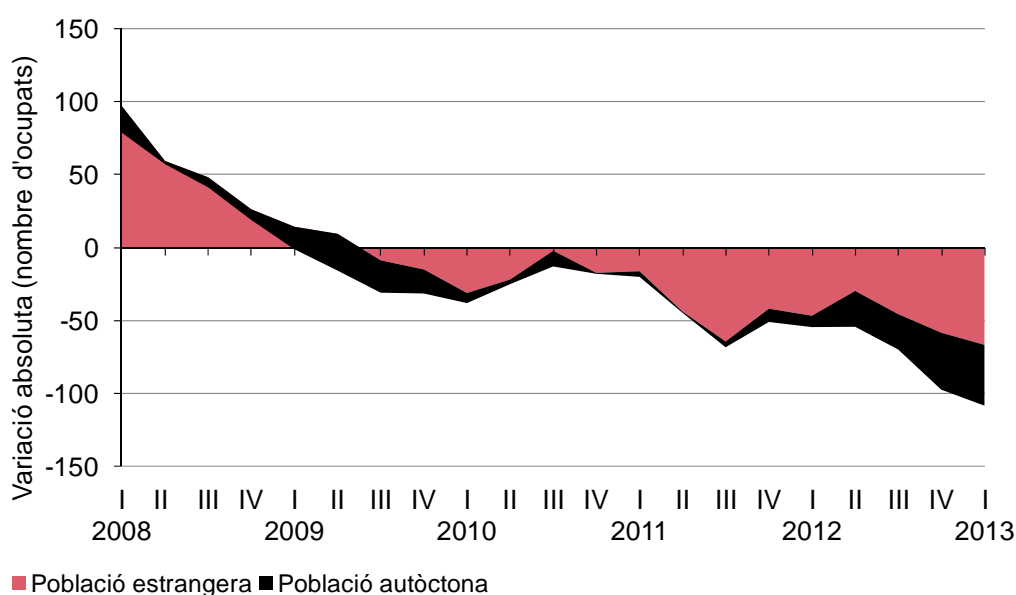
Per primera vegada la disminució d'assalariats del sector públic (un 7,9 % interanual) supera la del sector privat (un 6,4 % interanual)

S'accentua la disminució de la població assalariada del sector públic (un 7,9% interanual) fins al punt que, per primera vegada, en termes relatius supera la que ha registrat l'ocupació assalariada del sector privat (que ha caigut un 6,4 %). Pel que fa a l'evolució de l'ocupació per tipus de contracte, l'ajust ara afecta amb més intensitat els assalariats amb contracte indefinit: tot i que el nombre d'assalariats amb contracte de treball temporal cau amb relativa intensitat (un 13,4 % interanual), la major part de l'ocupació eliminada en termes absoluts (un 62,4 %) correspon a treballadors indefinits. D'altra banda, pel que fa a la nova contractació, la informació procedent de les oficines de treball de la Generalitat (OTG) mostra que la contractació indefinida ha augmentat un 3,2 % anual fins al mes de març, alhora que la contractació temporal ha experimentat un lleu increment d'un 0,6 % anual.

La població en edat de treballar experimenta una caiguda històrica

El primer trimestre del 2013 la població de 16 a 64 anys ha tornat a registrar un descens històric (d'un 2,3 % interanual). Aquesta tònica de reducció, que es va iniciar el 2010, l'explica l'envelliment poblacional i el desplaçament de població cap a l'exterior consegüent a les negatives perspectives laborals. A més a més, l'EPA assenyala que els darrers

Variació interanual de la població en edat de treballar

Font: Idescat.

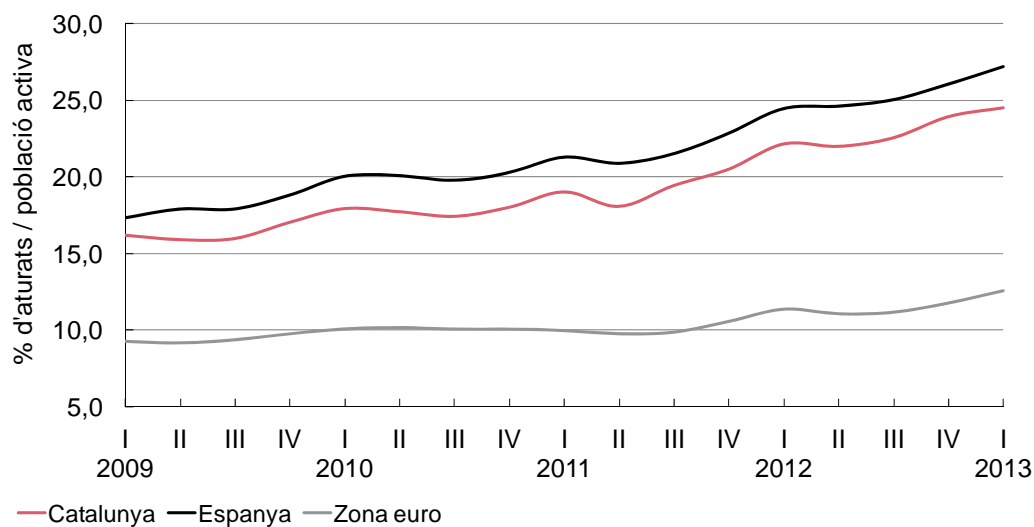
trimestres ha anat augmentant el pes de la població autòctona en la disminució de la població de 16 a 64 anys (gairebé és un 40 % del total). D'altra banda, la població activa també ha intensificat la contracció, fins a un 2,6 % interanual, sobretot a causa de la reducció de la població de 16 a 64 anys esmentada abans, però també perquè s'ha reduït la taxa d'activitat. Aquesta taxa ha baixat fins a un 78,1 %, si bé encara registra valors elevats i força superiors a la mitjana de la zona euro.

La taxa d'atur arriba a un 24,5 %

La destrucció de llocs de treball ha continuat augmentant les xifres de l'atur, que ha superat les 900.000 persones el primer trimestre del 2013. Val a dir que l'augment de l'atur encara seria més intens si no s'estigués reduint la població activa. La taxa d'atur ha tornat a superar màxims i arriba a un 24,5 %. Per gènere, la taxa d'atur d'homes (25,3 %) és superior a la de dones (23,7 %) per quart any consecutiu. Al mateix temps, la població de 16 a 24 anys continua sent un dels col·lectius més castigats per l'atur, amb una taxa del 52,7 % el primer trimestre del 2013. D'altra banda, la taxa d'atur de la població nascuda a l'estranger (38,7 %) és molt superior a la taxa mitjana de la població. Així i tot, els darrers trimestres aquesta taxa d'atur s'ha estabilitzat, a diferència de la taxa d'atur de la població autòctona, que ha pujat fins a un 20,8 %. Finalment, s'ha mantingut en el 56,3 % la proporció d'atur de llarga durada (persones en atur que cerquen feina des de fa més d'un any) en el total de la població en situació d'atur.

La taxa d'atur de l'Estat ha continuat augmentant i ha assolit un nou rècord (27,2 %). Per tant, la taxa d'atur del mercat laboral català s'ha mantingut inferior a la d'Espanya. Tot i que, segons l'EPA, al llarg del

Evolució de la taxa d'atur

Font: Idescat, INE i Eurostat.

darrer any i mig l'ocupació ha caigut més a Catalunya que a Espanya, l'increment de la taxa d'atur de Catalunya no és tan intens com a Espanya, perquè també s'hi ha reduït amb més força la població activa.

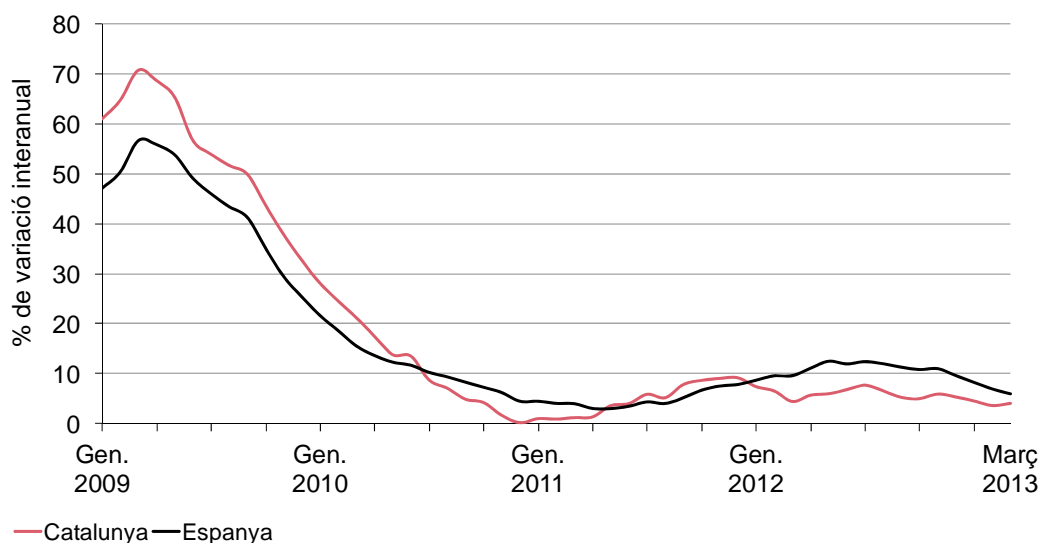
La taxa d'atur de la zona euro arriba a un màxim d'un 12,6 %, amb una divergència cada vegada més gran entre el nord i el sud

A la zona euro la taxa d'atur ha repuntat de manera notable, fins a situar-se en un 12,6 % el primer trimestre. L'augment ha estat força generalitzat, amb l'excepció d'Alemanya i Irlanda, que han reduït la taxa d'atur fins a un 5,4 % i un 14,1 %, respectivament. No obstant això, el que preocupa més és la trajectòria d'augment de la divergència entre els mercats laborals dels països del nord i del sud. Així, les economies en què l'atur ha empitjorat més i presenta taxes molt altes són Espanya (27,2 %), Grècia (26,1 % el quart trimestre del 2012) i Portugal (17,8 %). Aquest panorama complica la recuperació econòmica d'aquestes economies, així com la correcció de les seves finances públiques.

L'atur registrat, que continua un procés de lenta desacceleració, registra un creixement interanual d'un 4 % el març

La informació procedent de les OTG posa en relleu que els primers mesos del 2013 l'atur registrat ha continuat creixent, però menys que els darrers mesos del 2012. L'increment del mes de març és d'un 4 % interanual. Les dades d'Espanya també mostren una tendència similar: el ritme de creixement s'alenteix (6 % interanual el març). L'atur

Evolució de l'atur registrat

Font: oficines de treball de la Generalitat (OTG) i Servei Públic d'Ocupació Estatal.

regiratrat mostra una evoluci3 m3s favorable que la que presenta l'EPA, per3 s'ha de tenir en compte que l'atur regiratrat 3s una font regiratral que inclou les persones en atur que volunt3riament s'hi inscriuen i, en el negatiu context d'expectatives laborals, hi pot haver col·lectius d'aturats amb escassos incentius per apuntar-s'hi (com ara les persones sense dret a prestaci3 d'atur).

5.

L'evolució dels preus i dels salaris

5.1. L'evolució dels preus

La inflació, que va augmentar durant la segona meitat del 2012, els darrers mesos s'ha moderat fins a un 3% interanual

Durant els darrers mesos el ritme de creixement de la inflació catalana s'ha alentit i ha arribat a un 3 % interanual segons l'evolució de l'índex

Evolució de l'IPC per grups de despesa (% de variació interanual)

	General	Aliments	Begudes, alcohol i tabac	Vestit	Habitatge	Parament de la llar	Medicina	Transports	Comunicacions	Lleure i cultura	Ensenyament	Hotels, cafès i restaurants	Altres
Catalunya													
Mitjana 2010	2,0	-0,2	10,4	-0,2	3,3	1,3	-0,8	6,9	-0,8	-1,2	3,0	1,7	3,1
Mitjana 2011	3,3	2,1	9,6	0,4	6,6	1,3	-0,9	8,0	-0,8	0,1	3,2	1,8	3,4
Mitjana 2012	2,9	2,5	5,9	0,4	4,9	1,5	7,3	5,1	-3,4	1,1	6,6	1,5	2,7
Desembre 2011	2,5	2,1	4,2	0,5	5,5	1,2	-2,3	4,9	-1,6	1,3	3,9	1,4	3,1
Desembre 2012	3,6	3,3	5,7	0,4	5,4	1,8	21,2	3,2	-2,8	2,2	14,7	1,4	3,7
Gener 2013	3,3	3,5	7,9	0,2	5,0	2,4	13,7	2,0	-1,9	1,8	14,5	1,6	3,5
Febrer 2013	3,3	2,9	8,1	0,1	5,1	2,4	14,6	2,5	-1,9	1,6	14,5	1,4	3,6
Març 2013	3,0	2,7	8,3	0,2	4,8	1,9	14,5	0,5	-2,0	2,4	14,5	1,2	3,6
Espanya													
Mitjana 2010	1,8	-0,8	10,9	-0,3	3,5	0,6	-1,0	6,9	-0,8	-1,2	2,5	1,2	2,3
Mitjana 2011	3,2	2,1	10,2	0,3	7,2	1,1	-1,3	8,0	-0,8	-0,1	2,4	1,6	2,9
Mitjana 2012	2,4	2,3	5,9	0,3	5,1	0,9	3,5	4,8	-3,4	0,7	4,8	0,9	2,3
Desembre 2011	2,4	2,1	4,2	0,3	5,8	1,1	-2,8	4,9	-1,6	1,3	2,8	1,2	2,7
Desembre 2012	2,9	3,0	5,4	0,3	5,6	1,2	13,3	3,1	-2,7	0,8	10,5	0,8	3,3
Gener 2013	2,7	3,2	8,0	-0,1	4,4	1,3	12,1	2,2	-1,8	1,1	10,5	0,7	3,0
Febrer 2013	2,8	2,8	8,1	-0,1	4,4	1,4	12,9	2,8	-1,8	1,3	10,4	0,6	3,0
Març 2013	2,4	2,6	8,1	0,0	4,3	1,3	12,9	0,7	-1,9	2,3	10,4	0,7	2,9

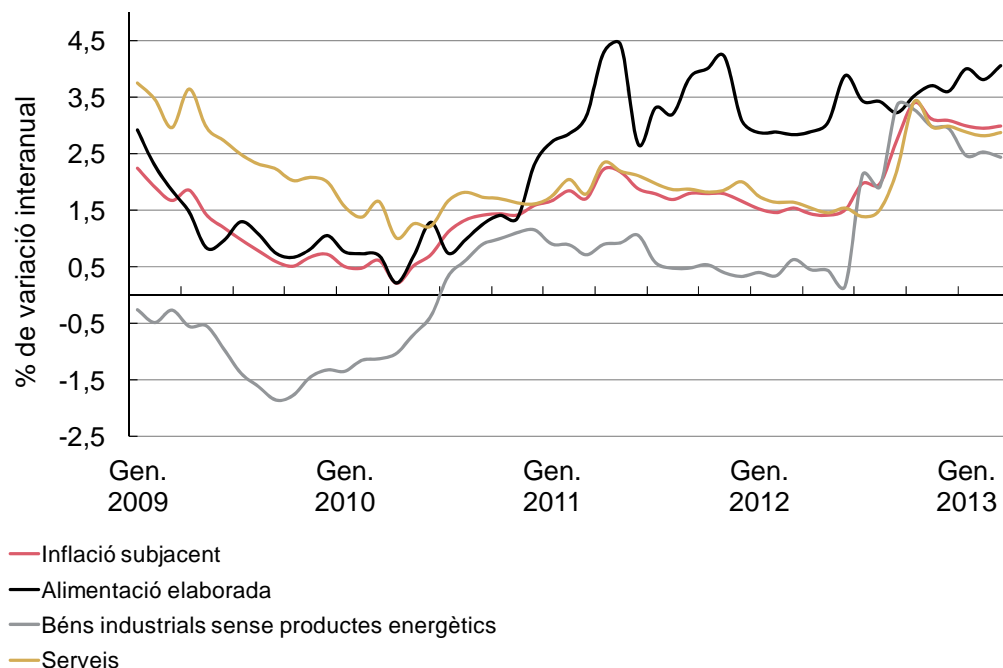
Font: elaboració a partir de les dades de l'INE.

de preus de consum del mes de març. Per tant, s'ha produït una certa moderació de la inflació després que la tendència alcista de la segona meitat del 2012 va arribar a superar el 4 % interanual. Amb tot, el valor actual de la inflació és elevat, si es té en compte el context econòmic de caiguda de l'activitat econòmica. De fet, la inflació registrada no s'explica per factors de demanda, sinó que es deriva de l'alça d'impostos, de taxes i d'altres preus administrats, com ara el copagament farmacèutic, l'increment de l'IVA o l'alça de les taxes universitàries. Aquestes mesures, que formen part de les decisions de les administracions públiques per reduir el dèficit públic, han generat un augment de la inflació (és el que es coneix com *efecte esglaó*, és a dir, que un esdeveniment implica un augment permanent dels preus i un augment temporal de la inflació durant un determinat període, habitualment un any). Després d'aquest període, la inflació es corregeix a la baixa. Les perspectives d'inflació per a la resta del 2013 apunten un escenari de moderació, una vegada s'hagin descomptat els *efectes esglaó* que provoquen mesures com ara l'alça de l'IVA.

Els grups de despesa en què han crescut més els preus en termes interanuals són medicina, ensenyament i begudes alcohòliques i tabac

Pel que fa a l'evolució interanual dels preus de consum segons grups de despesa, destaca el fort creixement dels apartats de medicina i d'ensenyament, tots dos amb un increment interanual dels preus d'un

Evolució de la inflació subjacent i dels seus components

Font: INE.

14,5 %. En el primer cas, l'encariment l'explica la introducció de mesures de copagament farmacèutic. No obstant això, cal recordar que la mesura de l'euro per recepta que va introduir la Generalitat el juliol del 2012 ha quedat suspesa des del mes de gener del 2013, mentre que les mesures de copagament que va introduir l'Estat l'any 2012 continuen vigents. En el cas de l'ensenyament, gran part de l'increment respon a l'augment de les taxes universitàries. Un altre grup amb un increment intens és el de begudes alcohòliques i tabac, que creix un 8,3 %, en part a causa de la pujada de l'impost especial sobre el tabac que va entrar en vigor l'abril del 2012. D'altra banda, tot i que el creixement de les despeses d'habitatge s'ha moderat, continua sent notable (4,8 %), perquè encara s'hi nota l'efecte de l'augment de preus de l'electricitat que ha tingut lloc els darrers dotze mesos. Per contra, el grup de comunicacions és l'únic que ha experimentat una baixada de preus (un 2 % en termes interanuals). També destaca la moderació de preus del transport, que el mes de març ha registrat el creixement més baix des de finals del 2009 (d'un 0,5 % interanual), arran de l'estabilització del preu dels carburants.

La taxa d'inflació general coincideix amb la de la inflació subjacent (3% interanual), fet que no passava des de finals del 2009

La inflació subjacent no ha experimentat la moderació de l'índex general, ja que no s'ha beneficiat de l'abaratiment dels productes energètics (que estan exclosos d'aquest índex, juntament amb l'alimentació no elaborada). En canvi, sí que s'ha vist afectada per l'augment d'algunes figures impositives (com l'IVA). Per aquest motiu, la taxa de la inflació subjacent és relativament alta (d'un 3 % interanual el mes de març) i s'ha mantingut força invariable els darrers mesos. De fet, durant el mes de març la inflació general i la subjacent han registrat la mateixa taxa interanual per primera vegada des de finals del 2009. Pel que fa als components, el grup d'alimentació elaborada, alcohol i tabac és el que registra un increment més intens dels preus (4,1 %), amb augments substancials en productes com el tabac o l'oli. Pel que fa als serveis i als béns industrials sense productes energètics, els increments interanuals (d'un 2,9 % i d'un 2,4 %, respectivament) són clarament superiors als de principis del 2012. L'educació universitària és un dels subgrups dels serveis que ha contribuït significativament a l'alça dels preus. Els preus dels béns industrials, que van créixer molt després de l'estiu, fonamentalment a causa de l'encariment dels medicaments, han augmentat més moderadament els darrers mesos.

La inflació espanyola també s'orienta a la baixa (2,4 % interanual el març)

La inflació espanyola s'ha moderat el mes de març, per tercer mes consecutiu, i ha arribat a un 2,4 % interanual. La correcció a la baixa, com a Catalunya, es deriva essencialment de la desacceleració dels preus del transport, gràcies a l'estabilitat que ha registrat la cotització del petroli els darrers mesos. D'altra banda, abans del tancament d'aquest informe l'INE ha publicat la dada avançada de l'IPC espanyol del mes d'abril, que posa en relleu que la inflació interanual ha baixat fins a un 1,4 %. Pel que fa al diferencial d'inflació entre Catalunya i Espanya, cal recordar que el 2012 es va ampliar significativament. Els primers mesos del 2013 aquesta desviació ha continuat sent important (0,54 punts percentuals el març), tot i que una mica inferior a la de mesos abans. Per grups de despesa, destaca l'elevat diferencial dels

Evolució de l'IPC per grups especials (% de variació interanual)

	Índex sense aliments no elaborats ni productes energètics					
	Total	Serveis	Béns industrials sense productes energètics	Alimentació elaborada, begudes i tabac	Alimentació no elaborada	Productes energètics ¹
Catalunya						
Mitjana 2010	0,9	1,5	-0,1	1,0	1,0	11,8
Mitjana 2011	1,8	2,0	0,7	3,5	2,0	15,4
Mitjana 2012	2,1	2,0	1,6	3,3	2,1	9,0
Desembre 2011	1,7	2,0	0,3	3,1	0,8	10,4
Desembre 2012	3,1	3,0	2,9	3,6	3,6	7,5
Gener 2013	3,0	2,9	2,5	4,0	4,2	5,3
Febrer 2013	2,9	2,8	2,5	3,8	2,8	6,0
Març 2013	3,0	2,9	2,4	4,1	2,0	3,3
Espanya						
Mitjana 2010	0,6	1,3	-0,4	1,0	0,0	12,5
Mitjana 2011	1,7	1,8	0,6	3,8	1,8	15,7
Mitjana 2012	1,6	1,5	0,8	3,1	2,3	8,9
Desembre 2011	1,5	1,7	0,3	3,1	0,7	10,3
Desembre 2012	2,1	2,2	1,5	3,1	3,9	7,6
Gener 2013	2,2	2,2	1,3	3,6	4,3	5,3
Febrer 2013	2,3	2,2	1,4	3,6	3,1	5,9
Març 2013	2,3	2,4	1,4	3,6	2,5	3,2

¹Inclou els preus de carburants i combustibles i el d'altres productes energètics (electricitat, etc.).

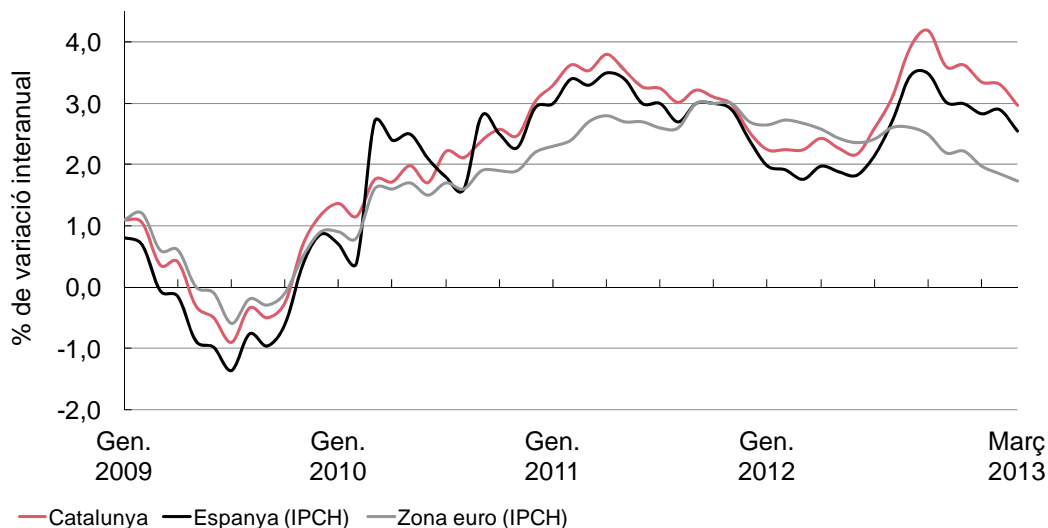
Font: INE.

apartats d'ensenyament (més de 4 punts) i de medicina (1,6 punts), si bé en aquest darrer cas el diferencial d'inflació ha disminuït notablement arran de la suspensió del pagament de l'euro per recepta.

Altres grups amb una evolució força més alcista a Catalunya que a Espanya són el d'altres despeses (sobretot perquè s'han encarit més els béns i serveis per a la cura personal) i el de despeses d'habitatge (especialment a causa de l'encariment notable de la rúbrica que inclou la distribució d'aigua).

A Espanya la inflació subjacent s'ha situat en un 2,3 % interanual el març, valor similar als dels dos mesos anteriors. El diferencial d'inflació entre Catalunya i Espanya en termes subjacents ha estat relativament alt al llarg del darrer mig any. El mes de març s'ha situat en 0,7 punts percentuals, amb una diferència especialment àmplia en el component de béns industrials sense productes energètics.

Evolució dels preus a Catalunya, Espanya i la zona euro

Font: INE.

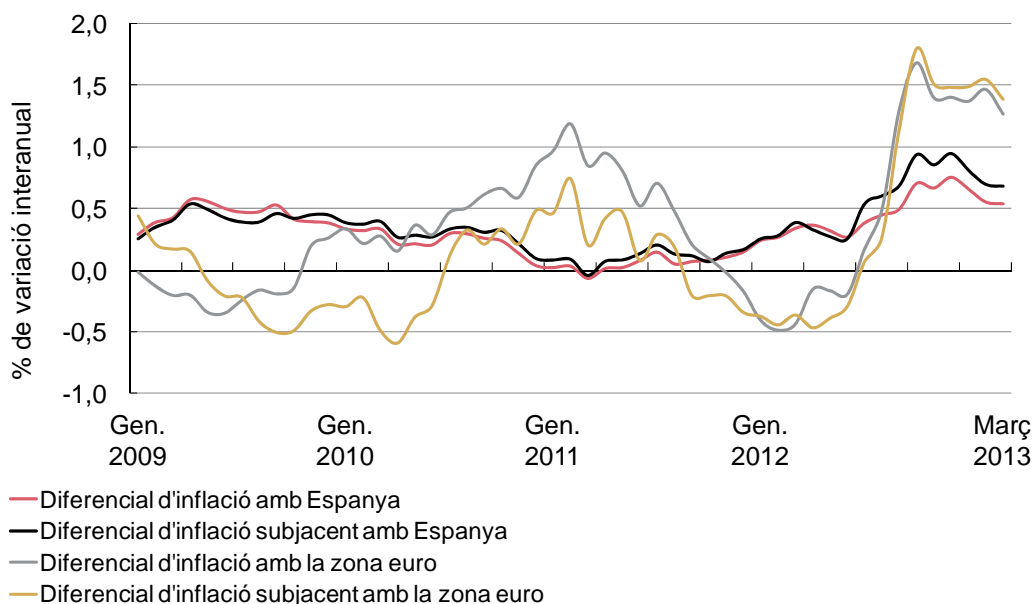
La inflació a la zona euro cau fins a la taxa més baixa dels darrers dos anys (1,7 %)

A la zona euro la inflació continua la tendència de moderació que va iniciar a mitjan 2012. El març del 2013 el creixement interanual dels preus s'ha moderat fins a un 1,7 % interanual, el ritme més baix des de finals del 2010. La inflació subjacent també es manté molt controlada, en un 1,6 %, fet que en part reflecteix la debilitat de l'activitat econòmica del conjunt de l'àrea. Els estats membres de la zona euro que tenen una inflació més alta són Estònia (3,8 % interanual), els Països Baixos (3,2 %) i Espanya (2,6 % interanual en termes d'IPC harmonitzat), mentre que Grècia és l'única economia que registra una caiguda interanual dels preus (d'un 0,2 %).

S'amplia el diferencial d'inflació entre Catalunya i la zona euro

Si es compara l'evolució de la inflació de Catalunya amb la de la zona euro (tot i que no són estrictament comparables, perquè en el cas de Catalunya no hi ha un índex de preus de consum harmonitzat), es posa de manifest que el diferencial d'inflació entre aquestes dues zones s'ha ampliat molt. Així, a Catalunya l'increment dels preus s'ha accelerat durant els darrers mesos, mentre que a la zona euro ha succeït el contrari. Una altra vegada, el creixement intens dels preus a Catalunya l'expliquen raons impositives i d'alça de preus; no pas la demanda (ja que el consum privat continua mostrant una evolució molt negativa). En definitiva, el diferencial d'inflació amb la zona euro, que ha arribat el darrer mig any a valors que no es registraven des del 2006, s'ha situat en 1,3 punts percentuals el mes de març.

Evolució del diferencial d'inflació de Catalunya respecte a Espanya i a la zona euro

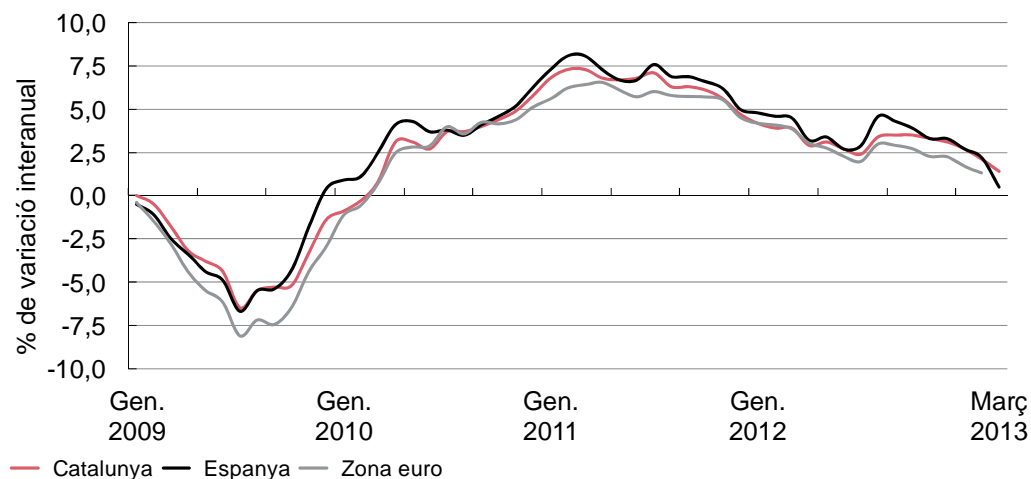

Els preus industrials segueixen moderant el creixement (1,4 % interanual el març)

Els preus industrials han anat alentint progressivament el ritme de creixement al llarg dels darrers sis mesos. El mes de març han tornat a moderar l'augment fins a un 1,4 % interanual, l'increment més baix en tres anys. Aquesta moderació s'explica, en bona part, per la desacceleració dels preus de l'energia. Però, a més, l'índex de preus industrials tampoc s'ha vist afectat per l'efecte de l'increment de l'IVA, ja que considera els preus de venda quan surten de fàbrica i no inclou aquest impost. Per tipologia de producte, baixen els preus de l'energia

(un 0,6 % interanual) i els béns d'equipament registren un augment molt moderat (d'un 0,1 %); les categories de béns de consum i de béns intermedis experimenten un increment d'un 2,3 % interanual en tots dos casos. D'altra banda, a Catalunya els preus industrials mostren un increment superior al d'Espanya (d'un 0,5 % interanual) i al de la zona euro (d'un 1,3 % interanual segons la dada dels preus industrials corresponent a febrer).

Evolució de l'índex de preus industrials (IPRI)

Font: INE i Eurostat.

5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals

El volum de treballadors que cobreixen els convenis signats fins al març gairebé s'ha reduït a la meitat en un any i els increments salarials pactats es continuen moderant

D'acord amb les dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, en els convenis col·lectius registrats durant els tres primers mesos de l'any a Catalunya l'increment de les tarifes salarials (del 0,7 %) es més moderat que el que es va registrar durant el conjunt de l'exercici passat (de l'1,5 %). D'aquesta manera, l'increment salarial dels tres primers mesos del 2013 se situa lleugerament per sobre del límit màxim de creixement recomanat per al 2013 en el II Acord per a la l'ocupació i la negociació col·lectiva 2012-2014 (0,6 %). La major part dels convenis registrats en aquests tres primers mesos del 2013 pertany a l'àmbit d'empresa; tanmateix, el seu volum relatiu és inferior al que es va assolir durant els tres primers mesos de l'any 2012.

La negociació col·lectiva que ha tingut lloc durant els tres primers mesos d'enguany afecta només 202.070 treballadors, poc més de la meitat de la xifra corresponent al mateix període del 2012, any en què ja es va produir una reducció molt important del nombre de convenis signats. Les dades disponibles en el moment de redactar aquesta nota són les que ofereix el Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, i no faciliten una informació del procés negociador tan exhaustiva com les que proporciona el Departament d'Empresa i Ocupació. El motiu és que les dades del Ministeri només inclouen els acords que es notifiquen per via telemàtica a la Comissió Consultiva Nacional de Convenis Col·lectius.

Incrementos salarials pactats a Catalunya segons l'àmbit de negociació
(% de variació interanual)

	Acords col·lectius	Treballadors afectats	Increment salarial pactat (%)
De gener a octubre del 2012¹			
Empresa	365	84.337	1,43
Sector	78	667.132	2,07
Total	443	751.469	2,00
De gener a desembre del 2012²			
Empresa	275	49.642	0,94
Sector	59	676.418	1,55
Total	334	726.060	1,51
De gener a març del 2013²			
Empresa	28	2.729	0,78
Sector	13	199.341	0,67
Total	41	202.070	0,67

¹ Dades del Departament d'Empresa i Ocupació.

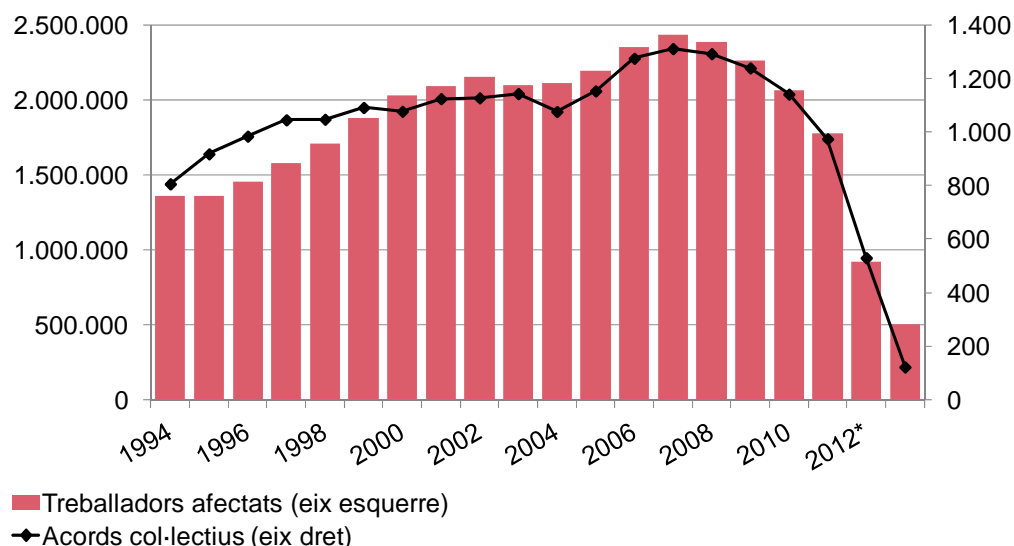
² Dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Les dades del 2012 no inclouen les revisions derivades de les clàusules de salvaguarda.

Font: Departament d'Empresa i Ocupació, i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Entre les causes que expliquen la caiguda del nombre de convenis registrats i treballadors afectats que s'ha produït durant els darrers anys s'apunta, a més de la destrucció d'ocupació i empreses consegüent a la crisi econòmica, el retard en la negociació col·lectiva que ha resultat de l'anomenada *ultraactivitat* (pròrroga d'un conveni caducat fins a la signatura del nou). Amb la reforma laboral, però, la *ultraactivitat* dels convenis col·lectius denunciats es limita a un any, moment en què s'aplica el conveni d'àmbit superior, si n'hi ha. No obstant això, la reforma no preveu explícitament el camí que cal seguir quan no hi ha cap conveni d'àmbit superior, la qual cosa pot ser una font de conflictes socials, especialment quan es veu que de moment la negociació col·lectiva no avança.

Evolució de la negociació col·lectiva: nombre d'acords col·lectius i de treballadors afectats a Catalunya

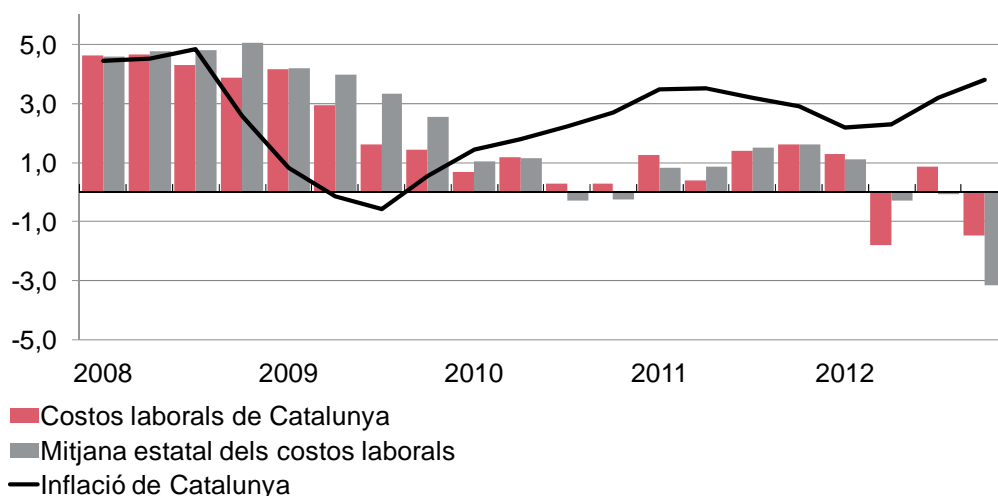
* Les dades del 2012 s'estimen mitjançant la variació interanual de les dades del Ministeri; les del 2013 corresponen al primer trimestre.

Font: Departament d'Empresa i Ocupació (fins a l'any 2011) i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Els costos laborals a Catalunya disminueixen un 1,5 % interanual durant el quart trimestre de l'any 2012

Segons les dades de l'Enquesta trimestral del cost laboral (ETCL) de l'INE, les dades de Catalunya corresponents al quart trimestre del 2012 mostren una disminució del cost laboral mitjà per treballador i mes de l'1,5 %; al conjunt de l'Estat la disminució va ser del 3,2 %. Aquesta diferència es deu a la pauta temporal dels ajustos dels salarials públics,

Evolució comparativa dels costos laborals per treballador i mes a Catalunya i al conjunt de l'Estat (% de variació interanual)

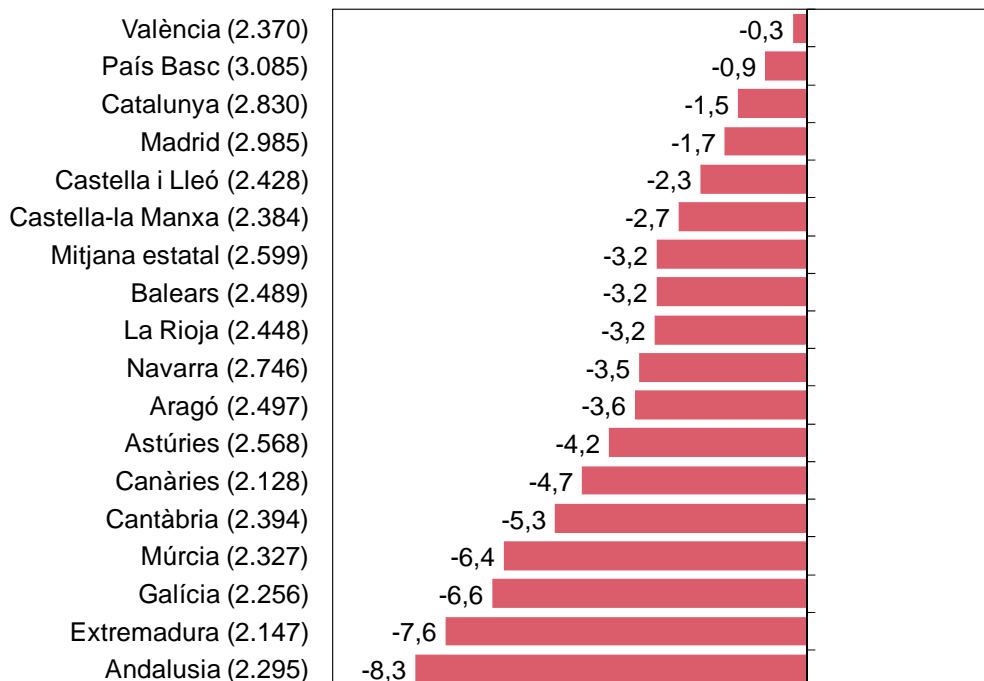
Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

que van incidir més a Catalunya durant el segon trimestre i a Espanya durant el quart trimestre. Per aquest motiu, quan es considera la variació del conjunt de l'any les diferències són més petites, ja que els costos laborals a Catalunya han caigut un 0,3 %, mentre que al conjunt de l'Estat ho han fet un 0,6 %. A més, cal remarcar que s'ha eixamplat la diferència entre l'evolució dels costos laborals i l'evolució dels preus.

L'anàlisi regional dels costos laborals mostra que totes les comunitats autònomes presenten variacions negatives. Les caigudes més accentuades d'aquesta variable durant el quart trimestre del 2012 es van produir a Andalusia (8,3 %), Extremadura (7,6 %) i Galícia (6,6 %), i les més suaus, a València (0,3 %), el País Basc (0,9 %) i Catalunya (1,5 %).

Cost laboral per treballador i mes a les comunitats autònomes

(% de variació interanual)

Nota: els valors entre parèntesis corresponen a la mitjana del cost laboral del quart trimestre del 2012, mesurats en milers d'euros. El percentatge de variació interanual s'obté també amb aquestes dades.

Font: Enquesta trimestral de cost laboral (INE).

Si ens fixem en l'evolució dels diversos components dels costos laborals durant el conjunt del 2012 a Catalunya, la part del cost salarial presenta un lleuger retrocés (-0,1 %). Aquesta variació és el resultat d'un increment del 0,6 % del cost salarial ordinari i d'una caiguda del 4,3 % del cost salarial extraordinari, que comprèn les pagues extraordinàries així com els endarreriments. A Espanya la reducció dels costos salarials és més acusada (-0,6 %), perquè el cost salarial extraordinari hi retrocedeix més (-7,4 %).

Costos salarials i laborals

Mitjana fins al quart trimestre de cada any (% de variació interanual)

	Cost mitjà per treballador i mes		Cost per hora de treball efectiva	
	2011	2012	2011	2012
Catalunya				
Cost laboral total	1,2	-0,3	2,0	0,2
Cost salarial	1,2	-0,1	2,1	0,5
Cost salarial ordinari	1,5	0,6	2,4	1,2
Cost salarial extraordinari	-0,5	-4,3	0,5	-3,7
Cost laboral no salarial	1,0	-1,0	1,8	-0,4
Hores pactades	-0,9	-0,3		
Hores efectives de treball	-0,7	-0,5		
Mitjana estatal				
Cost laboral total	1,2	-0,6	2,2	-0,1
Cost salarial	1,0	-0,6	2,1	-0,1
Cost salarial ordinari	0,9	0,5	2,0	1,1
Cost salarial extraordinari	1,7	-7,4	2,5	-7,0
Cost laboral no salarial	1,6	-0,8	2,7	-0,2
Hores pactades	-0,7	-0,6		
Hores efectives de treball	-0,9	-0,6		

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Els costos laborals no salarials, que inclouen les cotitzacions a la Seguretat Social i les indemnitzacions per acomiadaments, han retrocedit un 1,0 % interanual a Catalunya. Aquests costos laborals no salarials cauen un 0,8 % en el conjunt de l'Estat. La raó principal d'aquestes caigudes és la generalització de l'abaratiment de l'acomiadament consegüent a la reforma laboral del 2012.

Pel que fa a l'evolució del nombre d'hores efectives de treball, l'evolució d'Espanya, on s'han reduït un 0,6 %, és similar a la de Catalunya, on han disminuït un 0,5 % durant el 2012. La dinàmica que han seguit aquestes hores efectives de treball fa que l'evolució dels costos laborals per treballador i hora a Catalunya (0,2 %) i a Espanya (-0,1 %) sigui lleugerament superior a la dels costos laborals per treballador i mes.

Pel que fa a l'evolució dels costos laborals per treballador i mes dels sectors productius de Catalunya, durant el 2012 els serveis han experimentat un retrocés de l'1,0 %, mentre que a la indústria i la construcció han augmentat un 2,1 % i un 1,4 %, respectivament. La reducció que s'ha produït en els serveis principalment té a veure amb les mesures d'ajust que s'han aplicat al sector públic. L'evolució dels costos laborals per sector productiu és força semblant en el conjunt de

l'Estat. En aquest cas, en el sector de serveis la reducció és de l'1,3 %, i els increments en la indústria i la construcció, de l'1,9 % i l'1,5 %, respectivament.

L'evolució dels costos per hora efectiva treballada és força semblant a l'evolució dels costos laborals per treballador i mes. Així, els costos per hora efectiva treballada en el sector de serveis durant el 2012 s'han reduït un 0,5 % a Catalunya i un 1,0 % a Espanya.

Costos laborals per sectors productius

Mitjana fins al quart trimestre de cada any (% de variació interanual)

	Catalunya		Espanya	
	2011	2012	2011	2012
Costos laborals per treballador i mes				
Total	1,2	-0,3	1,2	-0,6
Indústria	1,4	2,1	1,7	1,9
Construcció	2,9	1,4	2,8	1,5
Serveis	1,1	-1,0	1,0	-1,3
Costos laborals per hora de treball efectiva				
Total	2,0	0,2	2,2	-0,1
Indústria	0,8	2,4	1,6	2,6
Construcció	3,7	2,1	3,7	2,4
Serveis	2,2	-0,5	2,1	-1,0

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

6.

El sector financer

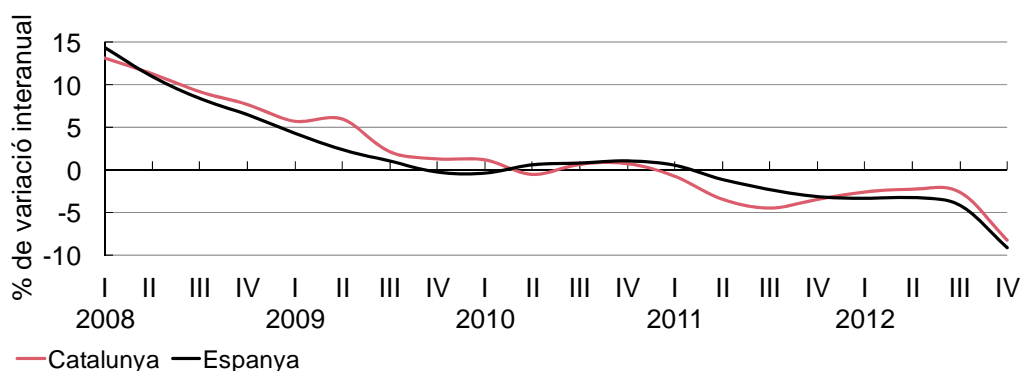
6.1. Les entitats de dipòsit

S'intensifica la taxa de caiguda del crèdit al final del 2012

Al final del 2012 el crèdit total de les entitats de dipòsit presenta una forta caiguda, del 8,3 % a Catalunya i del 9,1 % a Espanya. El crèdit viu destinat al sector privat se situa en taxes encara més negatives: -8,8 % a Catalunya i -10,4 % a Espanya.

En total, el crèdit viu destinat al sector privat a Catalunya es va reduir en 28.785 milions d'euros el 2012, decrement en termes absoluts molt superior al registrat el 2011 (15.500 milions d'euros). Aquesta tendència també s'observa a Espanya, on la disminució del crèdit viu destinat al sector privat durant l'any 2012 és superior a 178.000 milions d'euros, mentre que l'any 2011 va ser de 67.000 milions d'euros.

Evolució del crèdit

Font: Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor, a partir de dades del Banc d'Espanya.

La gran reducció del crèdit que es va produir el 2012 es concentra especialment en el darrer trimestre de l'any, període en el qual la reducció absoluta del crèdit és superior a l'acumulada durant els nou primers mesos de l'any. En part, aquesta reducció del volum de crèdit es deu al traspàs a la Sareb (el "banc dolent" constituït amb la

denominació Societat de Gestió d'Actius Procedents de la Reestructuració Bancària, els actius del qual no estan inclosos en l'estadística) de crèdits immobiliaris des dels balanços dels bancs nacionalitzats (l'anomenat *grup 1*: BFA/Bankia, CatalunyaCaixa, NCG/Banco Gallego i Banc de València). En absència d'aquest traspàs de crèdits, la reducció del saldo espanyol del crèdit al sector privat al final del 2012 seria al voltant de 2 punts més moderada.

D'altra banda, el crèdit del sector financer destinat a les diverses administracions públiques va augmentar un 0,7 % anual a Catalunya i un 16,7 % al conjunt de les administracions de tot l'Estat. En ambdós àmbits continua representant una petita porció del total, inferior al 6 % de tot el crèdit.

La reducció del crèdit s'accelera especialment en el cas del destinat a activitats productives

La intensificació de la reducció del crèdit destinat al sector privat es manifesta en totes les finalitats, però amb més intensitat en el cas de les empreses. Com a conseqüència, s'està modificant l'estructura del crèdit destinat a activitats productives, de manera que el desembre del 2012 va representar el 51,4 % del total del crèdit destinat al sector privat, enfront del 55 % que representava els anys 2008, 2009 i 2010, o del 54,3 % que representava el desembre del 2011.

El crèdit viu per a activitats productives en el conjunt de l'Estat, que al final del 2011 disminuïa un 4,2 %, va caure un 15,3 % interanual dotze mesos més tard, especialment perquè el crèdit destinat a la promoció immobiliària es va reduir un 26,2 %.

El sector de la promoció immobiliària i el de la resta de serveis són els àmbits en què es redueix més el crèdit

Més de la meitat de la reducció total del crèdit destinat a empreses es concentra en la promoció immobiliària (el 54,3 % de la reducció del crèdit total). Aquesta reducció corresponen majoritàriament als traspassos de crèdits al Sareb.

A finals del 2012 la reducció interanual del crèdit va ser del 18,4 % en el sector de la construcció i del 8,9 % en el sector de serveis (exclosa la promoció immobiliària). D'altra banda, el crèdit destinat a la indústria va baixar un 8,5 %.

El 2012 gairebé un 80 % de la reducció del crèdit a Espanya en termes absoluts va recaure en les empreses i la resta en les famílies

El 2012 el crèdit destinat a les famílies, que va disminuir en 37.700 milions d'euros, es va situar en una taxa anual de -4,8 %. Aquesta taxa de disminució és exactament el doble de la taxa d'un any abans (-2,4 % el 2011) però, com hem vist, molt més moderada que la registrada en el crèdit a empreses (-15,3 % interanual el 2012).

Evolució del crèdit privat per finalitats

Dades de l'economia espanyola de les entitats de crèdit (% de variació interanual)

	Activitats productives					Persones físiques		
	Total	Indústria (sense construcció)	Serveis (sense promoció immobiliària)	Construcció	Promoció immobiliària	Total	Adquisició i rehabilitació d'habitatge	Béns de consum i altres
2008								
1r trimestre	17,9	18,7	21,9	11,9	17,6	10,5	11,2	7,7
2n trimestre	14,1	12,2	21,8	7,6	11,0	8,3	8,7	6,5
3r trimestre	10,5	10,8	16,6	4,0	7,8	6,3	6,9	0,7
4t trimestre	7,8	10,3	14,2	-1,0	4,8	3,8	5,1	-0,9
2009								
1r trimestre	5,9	10,5	12,1	-7,0	4,2	0,8	2,6	-6,0
2n trimestre	1,6	7,1	4,9	-13,4	3,7	-0,2	1,0	-4,8
3r trimestre	-0,9	-1,6	2,8	-14,3	2,9	-0,8	0,1	-4,3
4t trimestre	-2,5	-2,5	-0,6	-14,1	1,6	-0,7	-0,1	-3,0
2010								
1r trimestre	-3,3	-6,0	-1,1	-11,9	-0,4	0,3	0,6	-0,9
2n trimestre	-1,3	-4,0	1,9	-7,9	-0,8	0,8	1,4	-1,5
3r trimestre	-0,5	-0,7	3,5	-9,3	-1,3	0,1	1,0	-4,0
4t trimestre	-0,6	0,1	4,6	-12,2	-2,2	-0,1	1,3	-5,9
2011								
1r trimestre	-1,3	-2,4	4,9	-13,3	-3,3	-0,9	0,4	-6,3
2n trimestre	-3,2	-3,9	2,0	-15,0	-4,2	-2,0	-0,2	-9,3
3r trimestre	-4,1	-4,3	0,9	-15,8	-5,2	-2,0	-0,5	-8,4
4t trimestre	-4,2	-6,0	0,7	-14,0	-5,5	-2,4	-1,0	-8,5
2012								
1r trimestre	-3,8	-4,1	0,1	-12,2	-5,3	-2,7	-1,3	-8,9
2n trimestre	-5,2	-5,8	-1,4	-12,9	-7,0	-3,1	-2,2	-7,1
3r trimestre	-6,7	-7,1	-3,9	-14,1	-7,7	-3,4	-2,5	-7,6
4t trimestre	-15,3	-8,5	-8,9	-18,4	-26,2	-4,8	-3,5	-10,7

Font: Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor, a partir de dades del Banc d'Espanya.

Entre els dos grups de finalitats considerats, el crèdit destinat a béns de consum i altres cau amb molta intensitat, un 10,7 %, i el destinat a l'adquisició i rehabilitació d'habitatge ho fa amb una taxa del 3,5 %. En aquest darrer grup destaca la reducció del crèdit amb garantia hipotecaria per a la compra d'habitatge, que cau un 3 %. Aquestes dades posen en relleu que ni la darrera possibilitat d'accés a les tradicionals desgravacions per adquisició d'habitatge (que pràcticament desapareixen el 2013) ni la previsió de la pujada del tipus d'IVA a partir de gener del 2013 en la compravenda d'habitatges de nova construcció (fins al 31 de desembre del 2012 hi va haver un tipus superreduït, del 4 %) no van aconseguir estimular gaire ni la compra d'habitatges ni la concessió d'hipoteques.

Segons dades provisionals, al principi del 2013 la reducció del crèdit destinat al sector privat s'ha intensificat, atès que es preveuen reduccions aproximades de 20.000 milions d'euros el gener i 25.000 el febrer. Aquesta darrera rebaixa està molt influenciada pel traspàs de crèdits a la Sareb que han dut a terme els bancs del grup 2 (els parcialment capitalitzats pel FROB: Caja3, Banco Mare Nostrum, Liberbank i Banc Ceiss).

La morositat del crèdit a Espanya va registrar una taxa superior al 10 % al final del 2012

Al final del 2012 el traspàs cap a la Sareb de gran part del crèdit morós immobiliari del sector bancari intervingut va condicionar molt la quantia i evolució del crèdit en mora. Així, el mes de setembre el volum de crèdit morós va augmentar un 42 % interanual, mentre que el desembre l'augment conjunt va ser del 22 %. El crèdit de dubtós cobrament corresponent a famílies va presentar la taxa més elevada (29,1 %), mentre que el corresponent a empreses va créixer un 20,2 %.

El traspàs a la Sareb afecta l'evolució de les taxes de morositat, atès que modifica el volum de crèdit de dubtós cobrament i el crèdit viu que comptabilitzen les entitats de crèdit. El crèdit destinat a la promoció immobiliària continua encapçalant el rànquing de morositat, amb una taxa del 29,6 %. El segon lloc l'ocupa el crèdit destinat a la construcció, amb una taxa del 24,5 % (també més baixa després de traspasar crèdit de dubtós cobrament d'aquesta finalitat a la Sareb). La taxa de mora corresponent al final del 2012 va augmentar en totes les branques del crèdit en què no hi va haver intervenció pública.

Globalment, el sistema financer espanyol suporta taxes de morositat creixents. Així, la del crèdit de les entitats de dipòsit al final de l'any 2011 es va situar prop del 8 %; el juny del 2012, en el 9,8 %, per sobre de la taxa màxima històrica de morositat (del 9,15 % el febrer del

1994); el juliol del 2012, més enllà del 10 %, i el novembre del mateix any, en l'11,54 %, el màxim històric. El traspàs a la Sareb de crèdit de dubtós cobrament de les entitats nacionalitzades comptabilitzat el desembre va permetre tancar l'exercici 2012 amb una taxa de mora del 10,58 %, inferior a la de novembre.

El gener del 2013 aquesta taxa ha tornat a pujar, fins al 10,93 %, però s'ha reduït fins al 10,53 % (dada provisional) el mes de febrer, quan s'ha traspassat crèdit de dubtós cobrament dels bancs del grup 2 a la Sareb.

Taxa de morositat per finalitats del crèdit a altres sectors residents

Dades de l'economia espanyola (%)

	Activitats productives							Persones físiques		
	Total	Total activitats productives	Activitats agràries	Indús- tria	Serveis	Cons- trucció	Promoció immo- biliària	Total persones físiques	Adquisició i rehabilitació d'habitatges	Béns de consum i altres
2008										
1r trimestre	1,2	1,0	1,4	1,0	1,0	1,2	0,9	1,4	1,0	3,1
2n trimestre	1,7	1,6	1,7	1,2	1,2	2,1	2,0	1,8	1,3	3,7
3r trimestre	2,6	2,8	2,0	1,5	1,6	3,5	4,6	2,4	1,9	4,4
4t trimestre	3,4	3,7	2,2	2,1	1,8	4,9	6,1	3,0	2,4	5,3
2009										
1r trimestre	4,3	4,8	3,0	2,7	2,3	6,8	7,8	3,6	2,9	6,7
2n trimestre	4,6	5,3	3,4	3,4	2,7	7,8	8,2	3,8	3,0	6,7
3r trimestre	4,9	5,7	3,4	3,9	3,0	8,1	8,7	3,9	3,1	7,1
4t trimestre	5,1	6,3	3,4	4,1	3,1	8,5	10,1	3,7	2,9	6,9
2010										
1r trimestre	5,3	6,8	3,9	4,4	3,4	9,8	10,9	3,6	2,8	7,1
2n trimestre	5,4	7,0	3,8	4,5	3,5	9,9	11,2	3,4	2,6	6,9
3r trimestre	5,5	7,3	4,1	4,6	3,7	10,4	11,8	3,4	2,6	6,9
4t trimestre	5,8	8,1	4,3	4,4	3,7	12,1	14,0	3,2	2,4	6,6
2011										
1r trimestre	6,1	8,7	4,4	4,7	3,8	13,3	15,3	3,2	2,5	6,6
2n trimestre	6,7	9,8	5,3	4,9	4,1	14,7	17,8	3,2	2,5	6,5
3r trimestre	7,2	10,5	5,8	5,2	4,4	16,1	19,0	3,4	2,7	7,0
4t trimestre	7,8	11,3	6,5	5,5	4,9	18,3	21,4	3,6	2,9	7,0
2012										
1r trimestre	8,4	12,5	7,0	6,1	5,3	20,1	22,8	3,8	3,1	7,4
2n trimestre	9,7	14,9	7,7	7,0	6,5	23,9	27,4	4,0	3,2	7,6
3r trimestre	10,7	16,6	8,6	7,9	7,3	26,4	30,3	4,5	3,6	8,5
4t trimestre	10,4	16,1	9,2	9,1	8,6	24,5	29,6	4,9	4,0	9,6

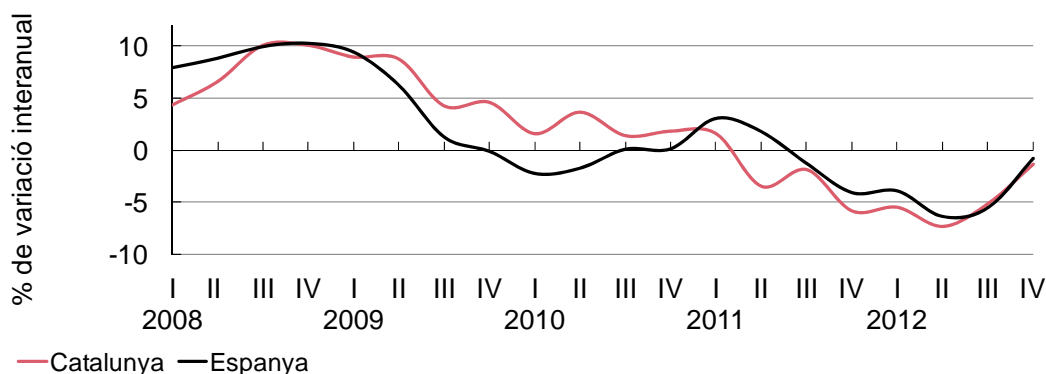
Font: Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor, a partir de dades del Banc d'Espanya.

Els dipòsits bancaris van créixer el darrer trimestre del 2012

El fet que el juliol del 2012 es “despenalitzés” la banca per oferir tipus d'interès superiors als tipus de referència en el cas dels dipòsits del públic, inicialment va aconseguir un canvi de dipòsits a la vista per dipòsits a termini, puntualment més remunerats. I el darrer trimestre del 2012 els dipòsits del públic van créixer en taxa intertrimestral un 3,2 % a Catalunya i un 4,1% a Espanya.

No obstant això, en termes interanuals els dipòsits bancaris van acabar l'any amb una lleugera disminució: -1,3 % a Catalunya i -0,8 % a Espanya, inflexió notable si es té en compte que les taxes interanuals dels tres primers trimestres de l'any es van situar al voltant del -6 %.

Evolució dels dipòsits

Font: Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor, a partir de dades del Banc d'Espanya.

El mes de gener del 2013 el Banc d'Espanya ha tornat a intervenir el mercat de dipòsits i ha establert una nova limitació de les remuneracions dels dipòsits del públic. D'aquesta manera, s'ha suprimit la competència entre entitats, “guerra” pel passiu que va permetre transitòriament que durant el segon semestre del 2012 milloressin les remuneracions dels dipositants. Tot i l'aplicació de la nova limitació, els dipòsits del sector privat han continuat creixent a Espanya els primers mesos del 2013, tendència que es manifesta fins i tot en les dades provisionals de març, sense aparentment ressentir-se ni de la rebaixa de tipus ni de la nova crisi de confiança que ha suscitat la situació de Xipre i l'actuació de l'Eurogrup a finals de març.

La recuperació dels dipòsits i la disminució del crèdit han permès que la banca espanyola millori la liquiditat i fins i tot en redueixi el volum de l'apel·lació al BCE, que fins a l'abril del 2013 s'ha mantingut a un tipus del 0,75 % i ha passat dels 388.736 milions d'euros l'agost del 2012 als 259.998 milions d'euros el març del 2013.

6.2. El mercat de valors

L'IBEX 35 torna a registrar guanys durant la segona meitat d'abril

Durant els tres primers mesos d'enguany l'IBEX 35 ha tingut un comportament volàtil, ha seguit una tendència descendent que l'ha portat des dels 8.167,5 punts de finals del 2012 fins als 7.920 punts de finals del primer trimestre del 2013, la qual cosa representa que ha perdut un 3,0 %, mentre que la majoria d'índexs internacionals han crescut. El volum de negociació de les borses espanyoles el 31 de març del 2013 s'ha reduït un 10,4 % en total en termes interanuals. Pel que fa als efectes públics, la reducció interanual és del 36,4 %.

L'oscil·lació ha caracteritzat l'evolució de l'IBEX 35 durant l'abril; però a mitjan mes ha tornat a superar la barrera dels 8.000 punts i el dia 22 s'ha situat en els 8.027,7 punts (ha acumulat un retrocés de l'1,7 % en l'exercici 2013). Posteriorment ha agafat embranzida i en acabar el mes s'ha situat en els 8.419 punts i ha acumulat un benefici anual del 3,1 %.

Índexs de les borses espanyoles

Índex	Valor el 31.3.2013	% de variació		
		del 31.3.2012 al 31.3.2013	del 31.12.2012 al 31.3.2013	del 31.12.2012 al 22.4.2013
IBEX 35	7.920,0	-1,1	-3,0	-1,7
Barcelona Global 100	618,5	1,6	-4,0	-1,2
Madrid	798,4	-1,1	-3,2	-1,8
Bilbao	1.300,6	0,7	-2,3	-1,7
València	885,4	5,5	-1,6	0,5
BCN MID 50	11.599,3	-1,5	2,9	-0,5
FTSE Latibex All Share	2.564,0	-16,5	-1,2	-6,5

Font: Bloomberg i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

Tot i la incerta evolució de l'economia espanyola, els episodis de tensió del 2013 s'han viscut amb menys intensitat que l'any 2012. Fins i tot, l'exigència de la UE d'un rescat intern dels dipositants de la banca xipriota no ha provocat cap efecte de contagi a Espanya. D'altra banda, l'expectativa que finalment es flexibilitzi el termini exigint a Espanya per al compliment del dèficit fiscal està relaxant la prima de risc del bo espanyol en els mercats financers. Fa mesos que es redueix la rendibilitat del deute sobirà espanyol, però ara la possibilitat que es puguin ampliar els terminis per a la consolidació fiscal i l'expectativa que a principis de maig el BCE torni a abaixar els tipus accentua aquesta reducció i millora la dinàmica borsària.

El feble resultat de les borses europees contrasta amb el creixement de les borses dels EUA i del Japó

Durant el primer trimestre del 2013 tots els índexs internacionals —a excepció de l'IBEX 35 i l'índex italià FTSE MIB 40, que han tancat el trimestre amb un -3,0 % i un -5,7 %, respectivament— han presentat un comportament positiu. L'índex japonès Nikkei 225 i l'americà Dow Jones, amb increments del 19,3 % i del 11,3 %, respectivament, són els que s'han comportat millor. L'índex anglès FTSE 100 s'ha revalorat un 8,7 %, mentre que l'alemany Dax Xetra 30 (2,4 %) i el francès CAC 40 (2,5 %) han seguit una evolució positiva similar. Finalment, l'Euro Stoxx 50, representatiu de les principals empreses europees, ha davallat un 0,5 %. Durant el mes d'abril les borses europees (excepte les italianes i les espanyoles) han reduït les rendibilitats, i fins al dia 22 només han mantingut guanys acumulats el CAC 40 (0,3 %) i l'FTSE 100 (-1,4 %). En aquest context contrasta la intensificació dels guanys del Nikkei 225 (30,5 %) i el manteniment dels beneficis del Dow Jones (11,2 %).

Rendibilitats dels principals índexs borsaris internacionals

(% de variació)

		del 31.3.2012 al 31.3.2013	del 31.12.2012 al 31.3.2013	del 31.12.2012 al 22.4.2013
Euro Stoxx 50	Zona euro	5,9	-0,5	-2,0
CAC 40	França	9,0	2,5	0,3
FTSE MIB 40	Itàlia	-4,0	-5,7	-1,5
IBEX 35	Espanya	-1,1	-3,0	-1,7
Dax Xetra 30	Alemanya	12,2	2,4	-1,8
FTSE 100	Regne Unit	11,2	8,7	6,5
Dow Jones	EUA	10,3	11,3	11,2
Nikkei 225	Japó	23,0	19,3	30,5

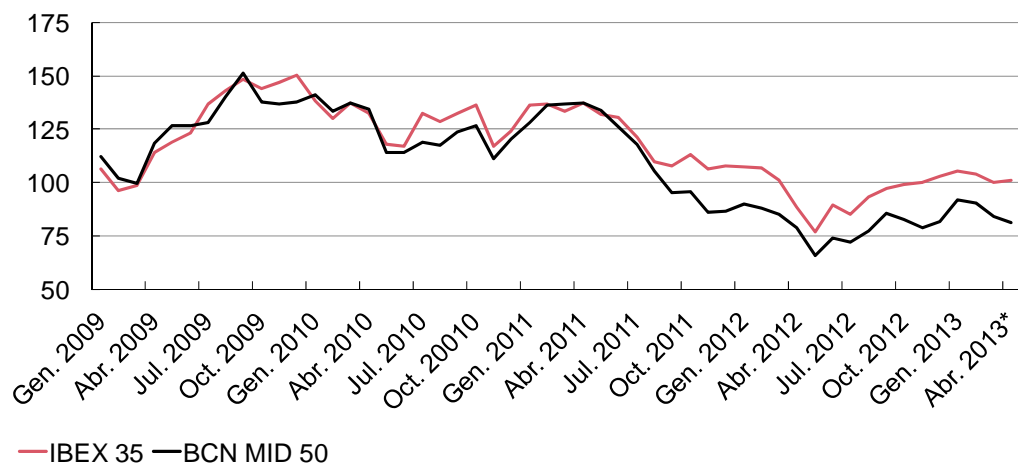
Font: Reuters i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

El BCN MID 50 és l'únic índex de les borses espanyoles que es manté positiu durant el primer trimestre

L'índex de la Borsa de Valors de Barcelona BCN MID 50, que agrupa les cinquanta companyies mitjanes de més contractació en aquesta Borsa i que no formen part de l'IBEX 35, és l'únic índex borsari de l'Estat que ha registrat guanys al final del primer trimestre de l'any (2,9 %). Així i tot, els rendiments del BCN MID 50 en termes interanuals tenen valors negatius (-1,5 %) i són inferiors als de la resta d'índexs de les borses espanyoles, llevat del FTSE Latibex, que s'ha

reduït un 16,5 %. A mitjan abril el BCN MID 50 ha registrat una pèrdua del 0,5 %, el millor comportament després del de la Borsa de València.

Evolució de l'IBEX 35 i el BCN MID 50

— IBEX 35 — BCN MID 50

*Dades del 22 d'abril del 2013.

Base: 30 de gener del 2004 = 100.

Índex IBEX 35: 1 de gener del 1990 = 3.000.

Índex BCN MID 50: 1 de gener del 1994 = 4.000.

Font: Borsa de Valors de Barcelona, Bloomberg i Direcció General Política Financera, Assegurances i Tresor.

La Borsa de Barcelona augmenta el pes de la contractació de renda variable

El volum de contractació de la Borsa de Barcelona durant el primer trimestre del 2013 és de 45.750,5 milions d'euros, un 14,2 % inferior al del mateix trimestre de l'any anterior. Aquesta reducció és resultat de la disminució de l'activitat de la renda variable, especialment de la contractació d'accions i drets al primer mercat (un 6,4 % i un 24,9 % inferiors a l'any anterior, respectivament), així com del descens de l'activitat de la renda fixa, en la qual els efectes públics han baixat un 36,9 %.

Volum efectiu de contractació a la Borsa de Valors de Barcelona

Tipus de valor	Milions d'euros el 31.3.2013	% de variació del 31.03.2012 al 31.3.2013
Efectes públics	8.538,4	-36,9
Obligacions	820,3	34,5
Accions	35.190,6	-6,4
Fons cotitzats	28,6	52,3
Warrants	51,6	36,1
Drets	1.121,1	-24,9
Segon mercat	0,0	-8,7
Total	45.750,5	-14,2

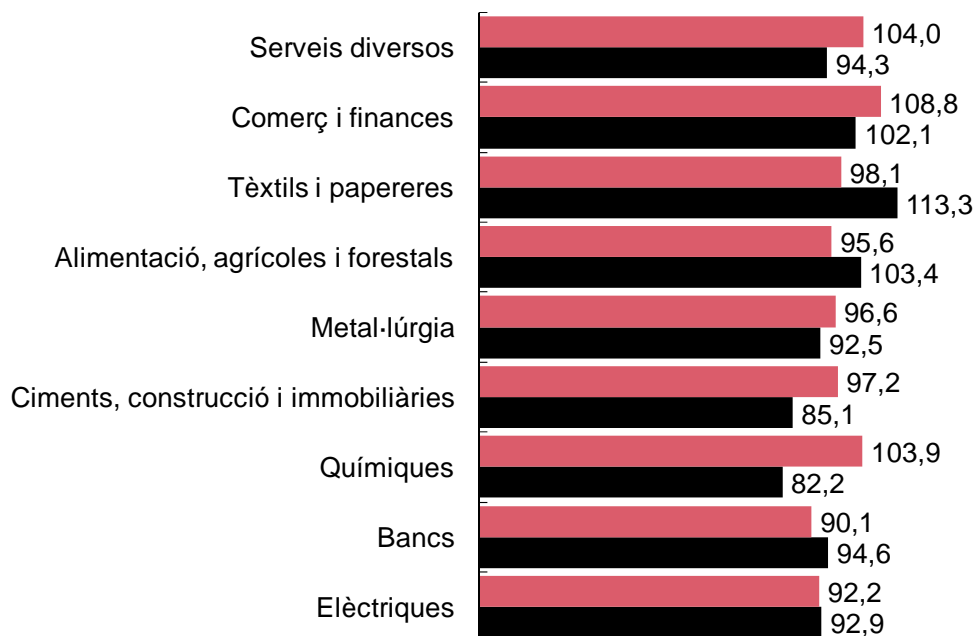
Font: Borsa de Valors de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

Els drets contractats arran de les ampliacions de capital realitzades durant els tres darrers trimestres del 2012 i el primer trimestre del 2013 han baixat un 24,9 %. El pes de la contractació de renda variable s'ha situat en el 79,5 %, dada superior a la corresponent al primer trimestre del 2012 (73,5 %). Cal destacar l'evolució favorable de les obligacions, que han pujat un 34,5 %. A finals de març la quota de la Borsa de Barcelona —inclou SIBE, MAB, fons cotitzats (EFT) LATIBEX i *warrants*— en el conjunt estatal s'ha situat en el 26,6 %, enfront del 27,8 % del primer trimestre del 2012.

L'índex sectorial de comerç i finances consolida l'evolució positiva

Els índexs sectorials de la Borsa de Barcelona han presentat resultats divergents el primer trimestre del 2013. Així, han tingut una evolució favorable els índexs de comerç i finances (8,8 %), de serveis diversos (4,0 %) i de químiques (3,9 %). La resta d'índexs sectorials han tingut un comportament negatiu: tèxtil i papereres, -1,9 %; ciments, construcció i immobiliàries, -2,8 %; metal·lúrgia, -3,4 %; alimentació, agrícoles i forestals, -4,4 %; elèctriques, -7,8 %, i bancs, -9,9 %. Els índexs representatius de serveis diversos, de comerç i finances, de metal·lúrgia, de ciments, construcció i immobiliàries i de químiques han registrat una evolució més positiva que el primer trimestre del 2012.

Índexs sectorials de la Borsa de Barcelona

■ Índex el 31 de març del 2013 ■ Índex el 31 de març del 2012

Base índex any 2013: 1 de gener del 2013 = 100.

Base índex any 2012: 1 de gener del 2012 = 100.

Font: Borsa de Valors de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

Disminueix el deute català que està en mans de persones no residents

La negociació acumulada el primer trimestre del 2013 al Mercat de Deute Públic de Catalunya suma un total de 8.837,7 milions d'euros, un 36,3 % menys que l'acumulada durant el mateix període de l'any anterior. Així mateix, el nombre d'operacions realitzades és un 23,1 % inferior al del mateix període de l'any anterior. Aquest mercat ha representat un 18,7 % del total negociat a la Borsa de Valors de Barcelona el primer trimestre del 2013 (el primer trimestre del 2012 va representar un 25,1 %, i el primer trimestre del 2011, un 19,7 %). El valor nominal total admès a negociació és de 19.011,61 milions d'euros, el 39,1 % del qual correspon a persones no residents (el primer trimestre del 2012, el 43,3 %). Hi ha 43 emissions de bons i obligacions admeses a negociació, que generen un volum de contractació mitjà diari de 137,7 milions d'euros. Les entitats financeres creadores de mercat han ordenat el 87,6 % de les operacions (el 81,6 % durant el primer trimestre del 2012) en resposta al compromís assumit de dotar de liquiditat el mercat.

Mercat del deute públic de Catalunya a la Borsa de Valors de Barcelona

(de l'1 de gener al 31 de març del 2013)

Tipus d'operació ordenada	Nombre d'operacions		Volum contractat		
	31.3.2013	% de variació del 31.3.2012 al 31.3.2013	Milions d'euros el 31.3.2013	% de distribució	% de variació del 31.3.2012 al 31.3.2013
Compravenda simple al comptat	1.711	-18,6	605,3	7,1	-46,4
Compravenda a termini	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Doble pacte de recompra a un dia	124	-3,1	6.024,0	70,6	-5,2
Doble pacte de recompra a més d'un dia	0	0,0	0,0	0,0	-100,0
Simultànies al comptat	248	-43,4	1.005,7	11,8	-71,9
Simultànies a termini	0	-100,0	0,0	0,0	-100,0
Altres operacions	215	-21,2	902,7	10,6	-58,4
Total	2.298	-23,1	8.537,7	100,0	-36,3

Font: Borsa de Valors de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

7.

El sector públic

La situació de pròrroga pressupostària marca la restricció de les despeses

El pressupost de la Generalitat de Catalunya està en situació de pròrroga pressupostària. D'acord amb la Llei de finances públiques de Catalunya, atès que no s'havien presentat els pressupostos per al 2013 abans de finalitzar l'any 2012, en els acords de Govern del 27 de desembre del 2012 es va aprovar el decret d'aplicació de pròrroga pressupostària (Decret 170/2012, de 27 de desembre, pel qual s'estableixen els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2012 mentre no entrin en vigor els del 2013). El Decret manté el principi de prudència pel que fa a les perspectives fiscals, que s'ajusten a escenaris d'ingressos diferents dels del 2012. D'altra banda, estableix unes condicions restrictives per a les despeses.

Segons l'execució pressupostària mensual, els ingressos no financers liquidats el primer trimestre del 2013 són un 17,4 % inferiors als de l'exercici anterior, amb un grau d'execució del 23,5 % de les previsions. De tota manera, les dades que es comparen no són del tot homogènies, perquè el mateix període del 2012 els ingressos havien incorporat una bestreta de 1.805 milions d'euros a compte dels recursos previstos en el

Estad d'execució del pressupost d'ingressos de la Generalitat a 31 de març del 2013 (milions d'euros)

	Previsions inicials	Drets liquidats (DL)	Ingressos recaptats	% de variació (DL 2013/2012)
Impostos directes	8.116	2.039	1.966	2,0
Impostos indirectes	9.307	2.184	2.146	7,3
Taxes i altres ingressos	519	100	70	27,1
Transferències corrents	4.965	1.243	1.241	-53,5
Ingressos patrimonials	9	7	7	-60,9
Alienació d'inversions	888	20	20	—
Transferències de capital	290	65	65	59,8
Operacions corrents	22.916	5.574	5.431	-18,1
Operacions de capital	1.178	85	85	103,9
Ingressos no financers	24.094	5.659	5.516	-17,4

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

sistema de finançament i enguany el valor de la bestreta equivalent és de 216 milions. Sense tenir en compte aquests recursos anticipats, que quan es tanqui l'exercici han de quedar cancel·lats, els ingressos no financers han disminuït un 9,1 %.

Els impostos directes han crescut un 2 %, principalment pels ingressos procedents d'autoliquidacions extemporànies de l'impost sobre el patrimoni. Les bestretes mensuals del tram autonòmic de l'IRPF, que estableix el Ministeri d'Hisenda, han disminuït un 4,4 %. Entre els impostos indirectes, que s'han incrementat un 7,3 %, les bestretes de l'IVA han crescut un 11,6 % com a conseqüència de la pujada de tipus vigent des de setembre del 2012. Cal tenir en compte que això no incideix en els recursos totals de la Generalitat perquè es compensa mitjançant un ajust negatiu en el fons de suficiència. Al seu torn, la recaptació de l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats ha augmentat un 1,2 %. El capítol 3 s'ha incrementat amb força (27,1 %), en part gràcies a l'increment dels ingressos per multes i sancions i a la liquidació de la taxa per expedició de recepta farmacèutica de mesos anteriors.

Les transferències corrents han disminuït més de la meitat perquè, com s'ha comentat abans, es compara amb un trimestre en què van ser excepcionalment elevades a causa de la incorporació d'unes bestretes més grans a compte del model de finançament. A banda d'això, el fons de garantia de serveis públics fonamentals a Catalunya té signe negatiu i és un 33,6 % inferior al de l'exercici anterior, fet que ha millorat els recursos disponibles per a la Generalitat. El fons de suficiència global, però, aporta uns recursos un 53,8 % inferiors, bàsicament com a compensació de l'increment de la bestreta de l'IVA. Les transferències de l'Administració central als ens locals, en les quals la Generalitat fa d'intermediària, s'han incrementat un 21,4 %.

Per acabar, s'han ingressat uns recursos puntuals en el capítol d'alienació d'inversions, corresponents a la venda d'edificis. Els ingressos per operacions de capital, que són irregulars en el temps, s'han incrementat amb intensitat (103,9 %).

Pel que fa a les despeses, la pròrroga pressupostària en fixa unes condicions restrictives d'acord amb el compliment dels objectius d'estabilitat pressupostària. Es prorroguen totalment els crèdits destinats a pagament d'interessos i amortització de deute (capítols 3 i 9) i es consoliden els ajustos aplicats l'any anterior als altres capítols: les despeses de personal s'ajusten a les dotacions pressupostades el 31 de desembre del 2012 i la resta es prorroguen fins a un màxim del 72 %. A més a més, els capítols 6-8 tenen una disponibilitat limitada, excepte les aportacions fetes a entitats del sector públic per finançar retribucions de personal, les despeses per

atendre censos i la càrrega financera d'operacions de préstec o obligacions derivades d'un pla econòmic i financer. No es convocaran subvencions de concurrència competitiva llevat de les que es financin amb ingressos finalistes d'altres administracions i les que financin ajuts i prestacions garantits per norma; així mateix, caldrà l'autorització prèvia de l'executiu per a les subvencions directes i nominatives.

Amb tot, les obligacions reconegudes el primer trimestre són un 13,9 % inferiors a les del mateix mes de l'any anterior i tan sols s'han executat el 18,2 % dels crèdits definitius.

Els interessos del deute, que és l'únic capítol que s'expandeix, han crescut un 8,4 %. Sense tenir en compte aquest capítol, la despesa no financera hauria caigut un 14,7 %. Un altre factor d'acceleració de les despeses, que, com s'ha comentat abans, també afecta els ingressos, és la transferència de l'Administració central als ens locals, en la qual la Generalitat únicament fa d'intermediària; sense aquesta transferència, les despeses no financeres haurien disminuït un 18,4 %, i el capítol de transferències corrents, un 20,4 %. Com a conseqüència de les restriccions establertes en la pròrroga pressupostària, la resta de despeses disminueixen amb diferent intensitat. La resta de transferències corrents acusen la reducció de despeses destinades a l'Institut Català de la Salut (CatSalut), l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS) i l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR). La compra de béns i serveis ha disminuït amb intensitat (-35,8 %), especialment pel que fa als lloguers i cànons i les despeses de funcionament de centres i serveis propis amb gestió autònoma. Les operacions de capital han disminuït un 71 %, i les remuneracions de personal, un 6 %.

Estat d'execució del pressupost de despeses de la Generalitat a 31 de març del 2013 (milions d'euros)

	Crèdits inicials	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes (OR)	% de variació (OR 2013/2012)
Remuneracions del personal	5.159	5.135	1.069	-6,0
Compra de béns corrents i serveis	1.219	1.259	110	-35,8
Interessos	1.994	1.994	216	8,4
Transferències corrents	16.763	16.961	3.547	-13,7
Fons de contingència	248	248	0	0,0
Inversions reals	702	720	29	-75,6
Transferències de capital	811	921	36	-63,8
Operacions corrents	25.384	25.598	4.942	-12,0
Operacions de capital	1.513	1.641	64	-71,0
Despeses no financeres	26.897	27.239	5.007	-13,9

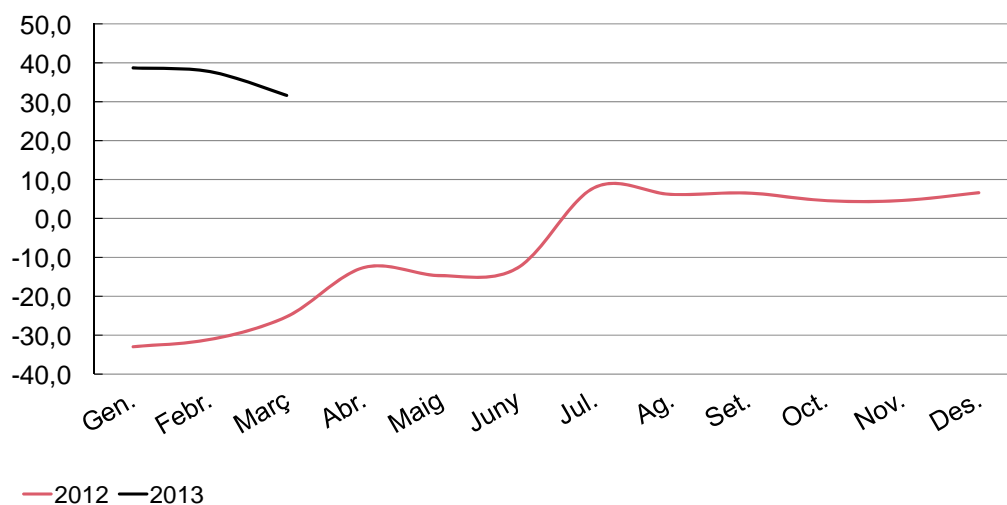
Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

La recaptació tributària de la Generalitat s'amplia amb la recuperació temporal de l'impost sobre el patrimoni

Segons el criteri de caixa, la recaptació acumulada dels impostos gestionats per la Generalitat el primer trimestre del 2013 ha crescut un 31,7 %. El gros de l'augment l'aporta l'impost sobre el patrimoni, que inclou uns ingressos procedents d'autoliquidacions extemporànies del 2011. L'impost sobre successions i donacions s'ha incrementat un 56,8 %. Pel que fa als impostos vinculats al sector immobiliari, l'impost sobre transmissions patrimonials, que suposa el 29,8 % del total, s'ha incrementat el 7 % gràcies a l'impuls que ha experimentat el mes de febrer. L'impost sobre actes jurídics documentats, en canvi, ha disminuït un 11 %. D'altra banda, l'impost especial sobre determinats mitjans de transport ha decregut un 40,5 %, i la taxa sobre el joc, un 1,2 %. La recaptació de l'impost especial sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs s'ha incrementat un 32,3 %, gràcies a l'elevació del tipus de gravamen autonòmic de les gasolines i el gasoil d'ús general. Els ingressos per aquest impost que s'han produït el primer trimestre del 2013 responen a les liquidacions dels darrers mesos del 2012. Per això, el pressupost de la Generalitat encara no reflecteix la modificació introduïda pels pressupostos generals de l'Estat, que integra aquest impost amb el d'hidrocarburs.

Quant a la resta de tributs, destaca l'impost sobre grans establiments comercials i els ingressos de l'impost sobre estades en establiments turístics corresponents al quart trimestre del 2012. Aquest darrer impost va entrar en vigor l'1 de novembre del 2012, d'acord amb el Decret 129/2012, de 9 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament de l'impost sobre les estades en establiments turístics.

Recaptació aplicada de la Generalitat de Catalunya (taxes de variació interanual sobre xifres acumulades)

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Recaptació tributària de la Generalitat

(Gener-març del 2013)

	Milions d'euros	% de variació 2013/2012
Impost sobre successions i donacions	92	56,8
Impost sobre el patrimoni	98	—
Impost sobre transmissions patrimonials	186	7,0
Impost sobre actes jurídics documentats	86	-11,0
Taxa sobre el joc	55	-1,2
Impost especial sobre determinats mitjans de transport	13	-40,5
Impost especial sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs	84	32,3
Impost sobre grans establiments comercials	4	—
Impost sobre estades en establiments d'allotjament	3	—
Altres	4	33,1
Total	624	31,7

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Les devolucions fan minvar la recaptació de l'Estat

El primer trimestre del 2013 la recaptació de l'Estat ha disminuït un 1,9 % a Catalunya, menys que al conjunt de comunitats autònomes (-8,3 %). Els ingressos bruts d'aquest conjunt han crescut, gràcies a les mesures normatives, principalment l'increment de tipus de l'IVA, però les devolucions dels diversos impostos han estat superiors a les del mateix període de l'any anterior. Si no es té en compte que hi ha diferents ritmes de devolució ni cap altre factor, la recaptació homogènia total registra un increment d'un 1,1 %.

A Catalunya l'IRPF, que concentra el 53,3 % de la recaptació, ha disminuït un 2 %. En el total de comunitats autònomes, la davallada és d'un 4,3 %, com a conseqüència de la disminució de les rendes de treball i l'increment de les devolucions consegüent, compensada només parcialment pels ingressos per ajornaments de períodes anteriors i per l'increment de les rendes del capital mobiliari. La recaptació de l'IVA, que a Catalunya suposa el 43,1 % del total, ha crescut un 8,2 %, mentre que en conjunt ha disminuït un 2,6 %. Globalment, les devolucions han contrarestat l'efecte de l'increment de tipus, mentre que el consum ha continuat disminuint. L'evolució de l'impost sobre societats corresponent als tres primers mesos de l'any no és representativa, ja que la recaptació del primer trimestre de cada exercici és residual i, a més a més, enguany mostra l'efecte de l'increment del volum de devolucions. Els impostos especials creixen un 30,5 % a Catalunya. En el total de comunitats autònomes, en canvi, els impostos especials disminueixen un 2,2 % i únicament augmenten els impostos sobre

l'electricitat i sobre els hidrocarburs. Aquest darrer rep l'impacte positiu dels canvis normatius i de gestió, com la inclusió de l'antic tram estatal de l'impost sobre vendes minoristes d'hidrocarburs.

Recaptació tributària de l'Administració central a Catalunya¹
(Gener-març del 2013)

	Milions d'euros	% de Catalunya sobre el total de les comunitats autònomes	% de variació 2013/2012	
			Catalunya	Total de les comunitats autònomes ²
IRPF	3.928	21,7	-2,0	-4,3
Impost sobre societats	-426	19,6	373,8	568,5
IVA	3.172	22,7	8,2	-2,6
Impostos especials	348	8,0	30,5	-2,2
Impost sobre tràfic exterior	127	39,1	-13,6	-14,6
Altres ingressos tributaris	216	20,1	-10,2	-3,5
Recaptació tributària	7.366	20,7	-1,9	-8,3

¹Inclou la part que conforma el conjunt d'impostos cedits a les comunitats autònomes de règim comú i a les corporacions locals.

²Inclou la recaptació efectuada per les delegacions de l'AEAT; no l'efectuada per les diputacions forals de la Comunitat Autònoma del País Basc ni de la Comunitat Foral de Navarra.

Font: Informe mensual de recaptació tributària (AEAT).

Requadre: liquidació dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2012

El dèficit públic de la Generalitat de Catalunya es va reduir a la meitat el 2012

El 2012 el dèficit en termes de compliment de l'objectiu de política pressupostària, que empra la metodologia del sistema europeu de comptes (SEC), va ser de 3.848 milions d'euros. Aquest dèficit equival a l'1,96 % del PIB català i és més d'un 50 % inferior al del 2011.

El saldo pressupostari de les operacions no financeres del conjunt del sector públic de la Generalitat va ser de -3.595 milions d'euros. Aquest saldo negatiu incorpora -253 milions en aplicació dels ajustos de la metodologia del SEC, que principalment inclouen els ajustos negatius de les aportacions de capital a entitats incloses en el perímetre del SEC i la despesa pendent d'aplicar al pressupost, i també els ajustos positius de les concessions, dels impostos cedits i dels resultats d'empreses com Infracat i l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA).

Dades bàsiques de la liquidació consolidada de la Generalitat

Saldo pressupostari no financer (milions d'euros)

	2011	2012*	% de variació 2012/2011
Administració general	-6.907	-3.433	50,3
Entitats autònomes administratives	138	-182	231,9
CatSalut, ICS i ICASS	9	20	-122,2
Resultat de l'exercici	-6.760	-3.595	46,8
Ajustos (SEC, base 2000)	-1.227	-253	79,4
Dèficit (SEC, base 2000)	-7.987	-3.848	51,8
% del dèficit (SEC) en el PIB català	-4,02	-1,96	

*Dades provisionals.

CatSalut: Servei Català de la Salut; ICS: Institut Català de la Salut; ICASS: Institut Català d'Assistència i Serveis Socials.

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya (recaptació aplicada).

El dèficit es va desviar mig punt del PIB amb relació a l'objectiu fixat. Les causes principals tenen a veure amb determinades actuacions de l'Administració general de l'Estat que van dificultar una gestió fiscal efectiva. En primer lloc, els ingressos pressupostats inicialment tenien

en compte les bestretes comunicades per l'Estat el juliol del 2011, però durant l'exercici 2012 els pressupostos generals de l'Estat les van modificar a la baixa. L'Estat també va reduir les transferències finalistes a la Generalitat, que no sempre va poder reduir l'activitat associada. Per contra, els ingressos de les transferències procedents de la Unió Europea i de les privatitzacions van superar les previsions. En segon lloc, la desviació de la despesa obeeix principalment al fet que els càlculs que l'Estat havia fet de l'estalvi de les mesures establertes per l'Administració general de l'Estat relatives a salut, ensenyament i dependència estaven sobreestimats i el desplegament és més lent del que l'Estat havia anunciat. També cal tenir en compte l'impacte de l'augment de l'IVA en les despeses de la Generalitat i la penalització pel retard en el pagament de la Seguretat Social.

Els ingressos van augmentar, a causa dels recursos de la liquidació del model de finançament

Les dades d'execució del pressupost de l'Administració de la Generalitat per al 2012 indiquen que els ingressos no financers van ser un 2,8 % superiors als de l'exercici anterior. Les previsions inicials estimaven un increment del 9,1 % perquè, entre altres factors, les transferències provinents de l'Estat van ser finalment inferiors al que aquest havia comunicat anteriorment, i van incloure alienacions d'inversions reals, operacions que finalment no s'han recollit en el pressupost. Com a resultat, el grau d'execució de les previsions inicials va ser del 94,6 %.

D'altra banda, l'alça dels ingressos no financers s'explica principalment pels recursos rebuts de la liquidació del model de finançament del 2010, que s'ingressen el 2012, i per la recaptació de l'impost sobre el patrimoni. Cal recordar que l'Estat ha eliminat la bonificació d'aquest impost durant dos exercicis, la qual cosa ha permès que les comunitats autònomes puguin obtenir els recursos del rendiment d'aquest impost.

Els drets liquidats per capítols del 2012 no són comparables amb els de l'any anterior. La liquidació pendent dels recursos del model de finançament es va regularitzar en el pressupost aplicant la nova estructura de finançament, fet que va sumar recursos als capítols d'impostos directes i indirectes i en va detreure del de transferències corrents.

Al marge d'aquests efectes, l'evolució dels ingressos de la Generalitat va estar marcada per altres fets amb impactes negatius i positius. Pel que fa als primers, destaca la caiguda dels ingressos tributaris. Les bestretes mensuals del tram autonòmic de l'IRPF van disminuir un 7,8 %, i les de l'IVA, un 2,1 %. La recaptació de l'impost sobre

transmissions patrimonials i actes jurídics documentats es va reduir un 11,6 %. El capítol 3 va caure un 1,8 %, marcat pel descens dels tributs sobre el joc, compensat en part per la pujada generalitzada de taxes. Per contra, els ingressos no financers van rebre alguns impactes positius, com el restabliment parcial de impost sobre el patrimoni, que elimina temporalment la bonificació general de la quota. L'impost sobre successions i donacions va frenar el descens a causa de la reforma normativa, gràcies a determinades autoliquidacions d'import extraordinari. I per acabar, durant els darrers mesos de l'any es va incrementar el tipus de gravamen autonòmic de les gasolines i el gasoil d'ús general.

Quant a les transferències corrents, el fons de garantia de serveis públics fonamentals té signe negatiu a Catalunya i és un 34,8 % inferior al de l'exercici anterior. D'altra banda, però, el fons de suficiència global aporta uns recursos un 4,7 % inferiors. La participació dels ens locals en els ingressos tributaris de l'Estat, en la qual la Generalitat té la funció de caixa pagadora, va augmentar un 4,5 %.

D'altra banda, les operacions de capital, bàsicament transferències, es van reduir el 26,2 %.

Estat d'execució del pressupost d'ingressos de la Generalitat a 31 de desembre del 2012

(milions d'euros)

	Previsions inicials (I)	Drets liquidats (DL)	Ingressos recaptats	% de variació (DL 2912/2011)	Grau d'execució (D/I)
Impostos directes	8.116	10.156	10.062	19,7	125,1
Impostos indirectes	9.307	10.557	10.461	24,4	113,4
Taxes i altres ingressos	519	451	363	-1,8	87,0
Transferències corrents	5.204	656	536	-84,4	12,6
Ingressos patrimonials	9	642	634	7.480,1	—
Alienació d'inversions	888	20	20	4.712,4	2,3
Transferències de capital	290	549	534	-28,8	189,6
Total ingressos no financers	24.333	23.031	22.610	2,8	94,6

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

El pressupost liquidat recull els efectes de les mesures de reducció de la despesa

Els pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2012 van donar continuïtat a les mesures de reducció de despesa establertes anteriorment i van introduir noves mesures de reducció de la despesa. Mesos després de l'aprovació del pressupost, es van aprovar els

pressupostos generals de l'Estat, amb una estimació dels recursos del model de finançament autonòmic inferiors als que havia anunciat anteriorment. A causa d'això, es va haver d'incorporar un ajust addicional de les despeses. Les obligacions reconegudes van ser un 9,7 % inferiors a les de l'exercici anterior. Els interessos del deute van créixer un 17,8 %, i sense tenir en compte aquest capítol, la despesa no financera hauria disminuït un 11,2% %.

Les transferències corrents, que suposen el 64 % del total, van caure un 10,6 %. Sense tenir en compte la transferència de l'Administració central als ens locals, en la qual la Generalitat únicament fa d'intermediària, la resta de transferències van disminuir un 13,2 %. Les remuneracions de personal, amb el 17,6 % de les despeses, es van reduir un 8,4 % per l'efecte de les mesures en matèria de personal. La compra de béns corrents i serveis, que inclou també l'increment de pagaments per mètodes de finançament diferit per a inversions ja efectuades, es manté en un import similar al de l'any anterior.

Les operacions de capital es van reduir un 27,9 %. Tant les inversions reals com les transferències es van reduir com a conseqüència de les mesures d'austeritat.

Estat d'execució del pressupost de despeses de la Generalitat a 31 de desembre del 2012
(milions d'euros)

	Crèdits inicials	Crèdits definitius (C)	Obligacions reconegudes (OR)	% de variació (OR 2012/2011)	Grau d'execució (OR/C)
Remuneracions del personal	5.161	4.785	4.648	-8,4	97,1
Compra de béns corrents i serveis	1.219	1.487	1.364	0,2	91,7
Interessos	1.994	1.883	1.743	17,8	92,6
Transferències corrents	16.993	17.733	16.942	-10,6	95,5
Fons de contingència	250	4	0	0,0	0,0
Inversions reals	792	807	585	-20,5	72,4
Transferències de capital	811	1.398	1.183	-31,0	84,6
Total despeses no financeres	27.219	28.097	26.464	-9,7	94,2

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

8.

Recull d'indicadors

Producte interior brut (% de variació interanual)

	Dades anuals			Dades trimestrals			
	2010	2011	2012	2012-II	2012-III	2012-IV	2013-I
Catalunya							
PIB	0,3	0,5	-1,3	-1,2	-1,6	-1,8	-1,9 (A)
Demanda interior ¹	-1,3	-2,2	-3,1	-3,4	-2,7	-3,5	-
Demanda externa ¹	1,6	2,7	1,8	2,2	1,1	1,7	-
Espanya							
PIB	-0,3	0,4	-1,4	-1,4	-1,6	-1,9	-2,0 (A)
Demanda interior ¹	-0,6	-1,9	-3,9	-3,8	-4,0	-4,7	-
Demanda externa ¹	0,3	2,3	2,5	2,4	2,4	2,8	-
Zona euro							
PIB	2,0	1,4	-0,6	-0,5	-0,6	-0,9	-
Demanda interior ¹	1,3	0,5	-2,2	-2,3	-2,5	-2,2	-
Demanda externa ¹	0,7	0,9	1,6	1,8	1,9	1,3	-
Internacional							
PIB UE-15	2,1	1,4	-0,4	-0,4	-0,5	-0,7	-
PIB UE-27	2,1	1,5	-0,3	-0,3	-0,4	-0,6	-
PIB EUA	2,4	1,8	2,2	2,1	2,6	1,7	1,8 (A)
PIB Japó	4,7	-0,6	2,0	4,0	0,4	0,4	-

A= Avanç.

¹Contribució al creixement.

Font: Direcció General de Política i Promoció Econòmica, Eurostat, INE, Idescat i BEA.

Altres indicadors internacionals

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2010	2011	2012	2012-II	2012-III	2012-IV	2013-I	12-2012	1-2012	2-2012	3-2012
Tipus de canvi \$/euro (nivell)*	1,327	1,392	1,286	1,283	1,251	1,297	1,320	1,312	1,329	1,336	1,296
Preu del petroli (\$ EUA / barril)	29,6	40,5	0,2	-8,0	-3,8	0,8	-4,9	2,0	2,5	-2,7	-13,6

Font: Banc d'Espanya.

Activitat i demanda

(% de variació interanual)

	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2010	2011	2012	2012-II	2012-III	2012-IV	2013-I	12-2012	1-2012	2-2012	3-2012
Catalunya											
Índex de producció industrial ¹	4,5	-2,4	-2,7	-4,2	-3,7	-1,6	-	-1,6	-0,4	-2,3	-
Consum de ciment	-20,5	-21,2	-29,4	-32,9	-30,3	-25,8	-28,7	-36,7	-20,1	-22,3	-42,3
Xifra negoci activitats de serveis	2,3	-0,6	-5,3	-6,3	-5,7	-6,3	-	-7,1	-5,5	-	-
Vendes de comerç al detall ²	0,8	-5,7	-6,6	-6,4	-6,6	-10,6	10,5	-13,2	-11,0	-9,8	-10,6
Importacions de béns de capital	3,1	-8,9	-8,2	-4,7	-11,0	-3,3	-	1,6	-8,9	-	-
Espanya											
Índex de producció industrial ¹	0,9	-1,8	-5,9	-7,1	-5,5	-5,7	-	-7,1	-4,9	-6,5	-
Consum de ciment	-15,4	-16,4	-34,0	-37,8	-34,6	-31,3	-29,2	-36,8	-22,3	-25,1	-39,8
Xifra negoci activitats de serveis	0,9	-1,4	-6,0	-6,9	-6,3	-6,9	-	-7,5	-4,6	-7,8	-
Vendes de comerç al detall ²	-1,1	-5,6	-6,8	-6,7	-7,7	-9,6	10,0	-10,8	-8,8	-9,9	-11,3
Importacions de béns de capital	11,5	-5,4	-13,0	-8,9	-15,9	-15,3	-	-10,0	3,1	-	-

¹Sèrie original corregida d'efectes de calendari.

²En valors constants. Exclou estacions de servei.

Font: INE, Idescat i Agència Estatal d'Administració Tributària.

Comerç exterior

(% de variació interanual)

	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2010	2011	2012	2012-II	2012-III	2012-IV	2013-I	12-2012	1-2012	2-2012	3-2012
Catalunya											
Exportacions de béns	17,9	12,5	5,7	5,9	-0,3	8,4	-	10,7	1,7	1,0	-
Importacions de béns	17,3	6,9	-3,1	-4,7	-4,5	-3,3	-	-5,8	5,3	-11,1	-
Espanya											
Exportacions de béns	16,8	15,2	3,8	3,5	4,2	4,2	-	4,6	7,9	2,4	-
Importacions de béns	16,5	9,6	-2,8	-2,2	-2,1	-6,4	-	-11,5	5,7	-9,8	-

Font: Idescat i Agència Estatal d'Administració Tributària.

Mercat de treball

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2010	2011	2012	2012-II	2012-III	2012-IV	2013-I	12-2012	1-2012	2-2012	3-2012
Catalunya											
Actius	0,2	0,0	-2,1	-2,2	-2,5	-2,3	-2,6	-	-	-	-
Ocupats	-1,6	-1,8	-6,2	-6,8	-6,2	-6,5	-5,6	-	-	-	-
Aturats	9,4	8,4	15,3	18,9	13,3	14,2	7,8	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	63,9	63,4	60,3	60,7	60,4	59,1	58,9	-	-	-	-
Taxa d'atur*	17,8	19,2	22,6	22,0	22,6	23,9	24,5	-	-	-	-
Afiliats a la Seguretat Social											
Atur registrat	11,6	4,7	6,0	6,1	6,5	5,4	4,1	5,3	4,5	3,6	4,0
Espanya											
Actius	0,2	0,1	-0,2	-0,1	-0,2	-0,7	-1,0	-	-	-	-
Ocupats	-2,3	-1,9	-4,5	-4,8	-4,6	-4,8	-4,6	-	-	-	-
Aturats	11,6	7,9	15,4	17,8	16,1	13,1	10,0	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	59,4	58,5	56,2	56,5	56,3	55,4	54,5	-	-	-	-
Taxa d'atur*	20,1	21,6	25,0	24,6	25,0	26,0	27,2	-	-	-	-
Afiliats a la Seguretat Social											
Atur registrat	11,4	4,8	10,9	11,9	11,9	10,5	7,1	9,6	8,3	7,0	6,0
Zona euro											
Ocupació	-0,5	0,3	-0,7	-0,8	-0,6	-0,7	-	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (15-64 anys)*	64,1	64,3	63,8	64,0	64,1	63,7	-	-	-	-	-
Taxa d'atur *	10,1	10,2	11,4	11,1	11,2	11,8	12,6	-	-	-	-

Font: INE, Idescat, Departament d'Empresa i Ocupació, Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i Eurostat.

Preus i salaris

(% de variació interanual)

	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2010	2011	2012	2012-II	2012-III	2012-IV	2013-I	12-2012	1-2012	2-2012	3-2012
Catalunya											
Índex de preus de consum	2,0	3,3	2,9	2,3	3,2	3,8	3,2	3,6	3,3	3,3	3,0
% de variació interanual desembre	3,0	2,5	3,6	-	-	-	-	-	-	-	-
Inflació subjacent	0,9	1,8	2,1	1,4	2,2	3,2	3,0	3,1	3,0	2,9	3,0
Índex de preus industrials	2,4	6,4	3,3	3,0	3,2	3,3	2,1	3,1	2,7	2,1	1,4
Salaries pactats en convenis ¹	1,91	2,79	-	2,21	2,00	-	-	-	-	-	-
Cost laboral total ²	0,6	1,2	-0,3	-1,8	0,9	-1,5	-	-	-	-	-
Espanya											
Índex de preus de consum	1,8	3,2	2,4	2,0	2,8	3,1	2,6	2,9	2,7	2,8	2,4
% de variació interanual desembre	3,0	2,4	2,9	-	-	-	-	-	-	-	-
Inflació subjacent	0,6	1,7	1,6	1,2	1,6	2,3	2,2	2,1	2,2	2,3	2,3
Índex de preus harmonitzat	1,8	3,1	2,4	1,9	2,8	3,2	2,8	3,0	2,8	2,9	2,6
Índex de preus industrials	3,2	6,9	3,5	3,1	3,9	3,5	1,7	3,3	2,70	2,20	0,50
Salaries pactats en convenis ¹	2,16	2,40	1,50	1,73	1,30	1,31	0,55	1,31	0,37	0,60	0,55
Cost laboral total ²	0,4	1,2	-0,6	-0,3	-0,1	-3,2	-	-	-	-	-
Zona euro											
Índex de preus harmonitzat	1,6	2,7	2,5	2,5	2,5	2,3	1,9	2,2	2,0	1,9	1,7
% de variació interanual desembre	2,2	2,7	2,2	-	-	-	-	-	-	-	-
Inflació subjacent	1,0	1,7	1,8	1,8	1,7	1,6	1,5	1,6	1,5	1,4	1,6
Índex de preus industrials	2,9	5,9	2,7	2,2	2,4	2,3	-	2,1	2,1	1,9	-

¹Fins al final del període: les dades anuals inclouen les revisions pactades.

²Cost per treballador i mes.

Font: INE, Idescat, Departament d'Empresa i Ocupació, Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, i Eurostat.